

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**EVLİ KADINLARDA CİNSEL İŞLEV DÜZEYLERİ İLE
AİLE BÜTÜNLÜK DUYGUSU ARASINDAKİ İLİŞKİ**

Yüksek Lisans Tezi

Ece ÖZEL

200024882

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Hanifi Parlar

İstanbul, 2024

ETİK KURALLARA UYGUNLUK YAZISI

Hazırlamış olduğum ‘Evli Kadınların Cinsel İşlev Düzeyleriyle Aile Bütünlük Duygusu Arasındaki İlişki’ adlı yüksek lisans tezim özgün bir çalışma olmakla beraber Yüksek Öğretim Kurumları Lisansüstü Yönetmeliklerine ve bilimsel etik kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır. Bu tez çalışmamı yaparken bilimsel etik kurallarına tamamiyle uyduğumu ve yararlandığım tüm kaynakları gösterdiğimi beyan ederim.

Ece ÖZEL

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, evli kadınların cinsel işlev düzeyleriyle aile bütünlük duygusu arasındaki ilişkiyi incelemek, ayrıca farklı sosyodemografik değişkenlere göre anlamlı bir fark olup olmadığının araştırılmasıdır. Araştırmanın örneklemini Türkiye'nin çeşitli bölgelerinden, 18 ile 65 yaş aralığında değişen 302 evli ve gönüllü kadın katılımcılar oluşturmaktadır. Araştırmadaki veri toplama araçları olarak Kadın Cinsel İşlev Ölçeği, Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği ve Sosyodemografik Bilgi Formu kullanılmıştır. İlgili formlardan alınan bilgiler çevrimiçi anket yöntemi ile toplanmıştır. Çalışmaya katılan gönüllü katılımcılar yaş, çocuk sahibi olma durumu, eğitim düzeyi ve evlilik yılı açısından çeşitlilik göstermektedir. Verilerin analizinde Tek Faktör Varyans Analizi (ANOVA), Kruskal Wallis H testi, Bağımsız İki Grup Arası Farkların Testi, Mann Whitney U testi, Pearson Korelasyon analizi ve Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi ve Frekans analizleri kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen bulgulara göre kadınlarda cinsel işlev düzeyi arttıkça aile bütünlük duygusu da arttığı gözlemlenmiştir. Kadınlarda Cinsel İşlev düzeyinin aile bütünlük duygusunu yordadığı tespit edilmiştir. Ayrıca kadınlarda cinsel işlev düzeyi ve aile bütünlük duygusu çeşitli değişkenlere göre analiz edilmiştir. Bu araştırmanın sonucunda elde edilen bulgular benzer literatür çerçevesinde tartışılmış ve gelecekteki çalışmalarda yararlanılması açısından önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: *Evlilik, cinsel işlev, aile bütünlük duygusu*

ABSTRACT

The aim of this research is to examine the relationship between married women's sexual function levels and their sense of family integrity, and to investigate whether there is a significant difference according to different sociodemographic variables. The sample of the research consists of 302 married and voluntary female participants, aged between 18 and 65, from various regions of Turkey. Female Sexual Function Scale, Family Integrity Scale and Sociodemographic Information Form were used as data collection tools in the study. Information obtained from the relevant forms was collected by online survey method. Volunteer participants participating in the study vary in terms of age, childbearing status, education level and years of marriage. Single Factor Analysis of Variance (ANOVA), Kruskal Wallis H test, Test of Differences Between Two Independent Groups, Mann Whitney U test, Pearson Correlation analysis and Multiple Linear Regression Analysis and Frequency analyzes were used to analyze the data. According to the findings of the study, it was observed that as the level of sexual function in women increased, the sense of family integrity also increased. It has been determined that the level of Sexual Function in women predicts the sense of family integrity. In addition, the level of sexual function and sense of family integrity in women were analyzed according to various variables. The findings obtained as a result of this research were discussed within the framework of similar literature and suggestions were made for use in future studies.

KeyWords: *Marriage, sexual function, sense of family integrity*

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans tezimi hayatımın her döneminde varlığıyla yolumu aydınlatmış olan ve tüm olumlu değerleri öğreten dedem Adem ÖZGÜR'e ithaf ediyorum.

Yüksek lisans sürecimde çok değerli katkıları olan, öğrencisi olmaktan gurur duyduğum, tezimin her aşamasında yol göstericim olan, sabırla ve içtenlikle bilgi birikimini paylaşan çok kıymetli tez danışmanım Doç. Dr. Hanifi PARLAR hocama teşekkürlerimi iletirim.

Hayatımın her döneminde olduğu gibi akademik kariyerimdeki tez yazım sürecimde de desteklerini esirgemeyen annem Nigar ÖZGÜR ve anneannem Fatma ÖZGÜR'e çok teşekkür ederim. Hayatlarımızı birleştirmeye karar verdiğimiz andan itibaren bana olan inancıyla çalışmamın başından sonuna kadar destekçim olan nişanlım İbrahim TAYYAROĞULLARI'na teşekkürlerimi sunarım.

Meslek yaşamımda ve akademi kariyerimde varlığıyla her zaman destekçim olan, zorlandığım her süreçte danıştığım çok değerli hocam Dr. Hüseyin KAZAN'a teşekkür ederim.

Ece ÖZEL

İÇİNDEKİLER

ETİK KURALLARA UYGUNLUK YAZISI.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLOLAR.....	vi
ŞEKİLLER.....	viii
GİRİŞ	1
Araştırmanın Amacı	2
Araştırmanın Önemi	2
Araştırmanın Hipotezleri.....	3
Araştırmanın Şekli	3
Sayıtlar	4
Sınırlılıklar	4
Tanımlar	4
BÖLÜM 1: KAVRAMSAL ÇERÇEVE	6
1.1 Evlilik ve Aile Kavramı	6
1.2 Cinsellik	8
1.3 Cinsel İlişkinin İşlevi ve Amacı	11
1.4 Cinsel Tatmin	11
1.5 Kadın Cinselliği	12
1.6 Kadında Cinsel İşlev	14
1.6.1 Cinsel İstek Evresi	15
1.6.2 Uyarılma Evresi	16
1.6.3 Plato Evresi	16
1.6.4 Orgazm Evresi	16
1.6.5 Çözülme Evresi	17
1.7 Kadınlarda Cinsel İşlev Bozuklukları.....	17
1.7.1 Cinsel İstek Bozukluğu	17
1.7.2 Cinsel İlgi/Uyarılma Bozukluğu	18
1.7.3 Orgazm Bozukluğu	19

1.7.4 Genitopelvik Ağrı/Penetrasyon Bozukluğu	19
1.7.4 Madde Kullanımı ve İlaç Kullanımına Bağlı Cinsel İşlev Bozuklukları	20
1.7.5 Genel Tıbbi Duruma Bağlı Olan Cinsel Bozukluklar	20
1.8 Aile Bütünlük Duygusu	20
BÖLÜM 2: YÖNTEM.....	23
2.1 Araştırmanın Modeli	23
2.2 Evren ve Örneklem.....	23
2.3 Veri Toplama Araçları	24
2.3.1 Sosyodemografik Bilgi Formu	24
2.3.2 Kadın Cinsel İşlev Ölçeği (KCiÖ)	25
2.3.3 Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği Kısa Form (ABDÖ-K)	25
2.4. Verilerin Toplanması ve Analizi	26
BÖLÜM 3: BULGULAR.....	27
3.1. Örneklem Demografik ve Genel Özellikleri	27
3.2. Güvenilirlik Analizi	27
3.3. Ölçeklere İlişkin Betimsel İstatistikler	29
3.4. Ölçeklere İlişkin Bulgular	30
3.4.1. Yaş Değişkenine İlişkin Bulgular	30
3.4.2. Eğitim Durumu Değişkenine İlişkin Bulgular	34
3.4.3. Evlilik Süresi Değişkenine İlişkin Bulgular	38
3.4.4. Çocuk Varlığı Değişkenine İlişkin Bulgular	43
3.5. Korelasyonel Durumlara İlişkin Bulgular	46
3.5.1. Aile Bütünlük Duygusu ve Kadın Cinsel İşlev Arasındaki Korelasyonel Durumlara İlişkin Bulgular	46
3.6. Yordama Durumlara İlişkin Bulgular	49
3.6.1. Cinsel İşlev Düzeylerinin Aile Bütünlük Duygusunu Yordamasına İlişkin Bulgular	49
BÖLÜM 4: TARTIŞMA SONUÇ VE ÖNERİLER	52
4.1. Sonuç ve Tartışma	52
4.2 Öneriler	58
KAYNAKÇA.....	59
EKLER.....	64

TABLÖLAR

Sayfa No

Tablo 1. Katılımcıların Demografik ve Genel Özellikleri.....	23
Tablo 2. Kadın Cinsel İşlev Ölçeği ve Alt Boyutlarına Ait Güvenilirlik Analizi Sonuçları.....	27
Tablo 3. Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği ve Alt Boyutlarına Ait Güvenilirlik Analizi Sonuçları.....	28
Tablo 4. Aile Bütünlük Duygusu ve Kadın Cinsel İşlev Durumlarına İlişkin Bulgular.....	29
Tablo 5. Kadın Cinsel İşlev ve Alt Boyutlarının Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular.....	30
Tablo 6. Aile Bütünlük Duygusu ve Alt Boyutlarının Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular.....	32
Tablo 7. Kadın Cinsel İşlev ve Alt Boyutlarının Eğitim Durumlarına Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular.....	34
Tablo 8. Aile Bütünlük Duygusu ve Alt Boyutlarının Eğitim Durumlarına Göre Karşılaştırılmasına İlişkin.....	37
Tablo 9. Kadın Cinsel İşlev ve Alt Boyutlarının Evlilik Süresine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular.....	39
Tablo 10. Aile Bütünlük Duygusu ve Alt Boyutlarının Evlilik Süresine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin.....	41
Tablo 11. Kadın Cinsel İşlev ve Alt Boyutlarının Çocuk Varlığına Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular.....	43
Tablo 12. Aile Bütünlük Duygusu ve Alt Boyutlarının Çocuk Varlığına Göre Karşılaştırılmasına İlişkin.....	45
Tablo 13. Kadın Cinsel İşlev ve Alt Faktörleri İle Aile Bütünlük Duygusu ve Alt Faktörleri Arasındaki Korelasyonel Sonuçlara İlişkin Bulgular.....	46
Tablo 14. Kişilerin Cinsel İşlev Düzeylerinin Aile Bütünlük Duygusu Üzerindeki Yordayıcı Etkisine İlişkin.....	49

Tablo 15. Kişilerin Cinsel İşlev Düzeylerinin Anlaşılabilirlik Durumu Üzerindeki Yordayıcı Etkisine İlişkin Bulgular.....	50
Tablo 16. Kişilerin Cinsel İşlev Düzeylerinin Yönetilebilirlik Durumu Üzerindeki Yordayıcı Etkisine İlişkin Bulgular.....	50
Tablo 17. Kişilerin Cinsel İşlev Düzeylerinin Anlamlılık Durumu Üzerindeki Yordayıcı Etkisine İlişkin Bulgular.....	51
Tablo 18. Hipotezlerin Değerlendirilmesi.....	57

ŞEKİLLER

Sayfa No

Şekil 1. Araştırmanın Şekli.....4

GİRİŞ

Aile kavramı geniş bir perspektiften incelendiğinde toplumu oluşturan en küçük yapı olduğu için hem ülkemizde hem de diğer dünya ülkelerinde çeşitli siyasal ve sosyal araştırmalara konu olmuştur. Aile kavramının zayıflaması ve çökmesi toplumsal sorunlara yol açtığı bilinmektedir. Bu nedenle aile birliğinin devamına yönelik girişimler anayasal düzeyde korunmaya çalışılmıştır. Tüm politikalara rağmen OECD raporları incelendiğinde evlenme oranları hem ülkemizde hem de dünyada gittikçe düştüğü görülmektedir (Çaha ve Aydın, 2014, s.41). Toplumsal yapıdaki evlilik değerinde giderek daha fazla aşınmalar görülmektedir. Bu sebeple, aile birliğinin korumasına her zamankinden daha fazla ihtiyaç olduğu anlaşılmaktadır (Yıldırım, 2004).

Evlilik yaşamının devamını sağlayan mutluluk kavramı olumlu iletişim, cinsel doyum ve çiftim bilişsel uyumu ile açıklanabilir (Collins ve Coltrane, 1991). Bireydeki bütünlük duygusu kişilik özellikleriyle bağlantılıdır. Bütünlük duygusunun yüksek olması duygusal olarak daha stabil ve sosyal ilişkilerde daha az negatif davranış sergilemekle açıklanabilir (Langius, Björvell ve Antonovsky,1992). Aile kavramı eşlerin cinsel birliktelikleri meşru kılan, çocuk sahibi olunmasıyla neslin devam etmesini sağlayan, aile bireylerinin sosyalleşmesiyle duygusal aidiyet sağlayan işlevsel bir yapıdır (Zencirkıran, 2020, s.165-167).Bu unsurların aile içerisinde bulunması psikolojik sağlamlığı arttırmakla birlikte aileye aidiyet hissinin ve aile bütünlük duygusunun gelişmesinde büyük oranda etkilidir (Küçükşen, Toptaş Böcü ve Çetin,2023).

Bu çalışma dört ana bölüm ve ilgili alt başlıklardan oluşmaktadır. Çalışmanın birinci bölümünde kavramsal çerçeve yer almıştır. İkinci bölümde yöntem, üçüncü bölümünde analiz sonucunda elde edilen bulgular ve son olarak dördüncü bölümde sonuç ve tartışmaya yer verilmiş olup sonuç perspektifinde öneriler getirilmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada amaç evli kadınlardaki cinsel işlev düzeyleriyle aile bütünlük duygusu arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Aile ile ilgili yapılan araştırmaları incelendiğinde cinsellik ve aile bütünlük duygusu kavramlarının yeterince araştırılmadığı görülmüştür. Dolayısıyla ‘Kadınlardaki cinsel işlev aile bütünlük duygusunu etkiliyor mu?’ sorusuna cevap aranmıştır ve farklı demografik değişkenler açısından bu iki kavram incelenmiştir. Araştırmada katılımcıların yaşı, öğrenim düzeyi, evlilik süreleri ve çocuk sayısı gibi demografik değişkenlerle aile bütünlük duygusu ve cinsel işlev düzeyleri arasında bir farklılık olup olmadığının araştırılması amaçlanmıştır.

Araştırmanın Önemi

Bu çalışma kadın cinsel işlev düzeyi ile aile bütünlük duygusunun araştırılması konusunda yapılan sınırlı sayıda çalışmalardan biri olduğu için önemlidir. Bu araştırmanın ruh sağlığı alanında çalışan çift terapistleri, aile danışmanları ve cinsel terapistler için fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde aile değerlerinden bütünlük (tutarlılık) duygusu ile kadın cinsel işlev düzeyinin araştırıldığı bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Evlilik yaşamı içinde cinsellik, evlilik birliğinin önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Cinsel yaşam ve evlilik kavramları etkileşimleri açısından da incelenmesi gereken konulardır. Çiftler arasında yaşanan cinsellik ve cinsel doyumun tatmin edici düzeyde olması insanın yaşam kalitesini arttıran önemli etkenlerdir (Gülsün, Ak ve Bozkurt, 2009).

Çiftlerin birbirlerinden beklentilerin gerçekleşmesi ve karşılıklı uyum ile mutluluk mümkündür (Janetius, 1990). Murdock’un aile tanımında; ortak yaşamı paylaşma, ekonomik ittifak ve neslin devamı amacıyla oluşan yapıdır. Aile birliği; sosyal olarak kabul gören cinselliğin bulunduğu, karşı cinsten iki yetişkini içeren ve çiftin kendilerinin veya evlat edindikleri çocuğun olduğu bir bütündür (Murdock, 1949). Belirtilen aile tanımından yola çıkarak ailenin temel olarak dört işlevi yerine getirdiği belirtilmektedir. Bunlar; birlikte bir yaşam, ekonomik ittifak, üreme ve cinsellik (Gittins, 2011).

Çiftler arasındaki olumlu veya olumsuz davranış kalıpları, evlenme yaşı, çocuklar, ekonomik düzey, ortak hedef, çiftlerin ilgi alanları ve cinsellik gibi evlilik sürecinde

mutluluğu ve doyumunu etkileyen unsurlar yıllardır araştırmacıların araştırma konuları arasında yer almıştır. Bu konuların en önemlilerinden birini de cinsel yaşamdır.

Son yıllarda yapılan çalışmalar incelendiğinde araştırmacılar evlilik dinamiklerinden cinsellik ve evlilikte mutluluk üzerinde daha fazla durmaya başlamışlardır. Evlilik yaşamsal fonksiyonları sağlayan beraberlik, olumlu davranışları içeren eş ilişkileri, sosyal roller ve aile içi sorumlulukları benimseme, cinsel gelişmeyi destekleyen davranış kalıplarını içerir. Bu alanlarda birbirini destekleyen eşlerin kurduğu ilişkiler, toplumsal ilerlemenin ve olgunlaşmanın temelini oluşturmaktır. Uyum düzeyi düşük çiftlerin evlilik ilişkilerindeki mutluluğun olumsuz yaşantılardan kolaylıkla etkilendiğini gösteren çalışmalar vardır.(Gülsün vd., 2009).

Arslandoğlu'na (2005) göre değerler toplumun, kişilerin, amaçların ve diğer sosyo-kültürel unsurların önemlerini ölçmeye yarayan soyut ölçütlerdir. Bireylerin değer yargıları inanç olarak yaşamın belli bir kesitiyle ilgili düşünce ve duygularımızın toplamıdır.

Bu çalışmada ailenin temel işlevlerinden olan cinselliğin, ailenin temel değerlerinden bütünlük duygusuyla bağlantısı incelenecektir.

Araştırmanın Hipotezleri

H1: Katılımcıların demografik özelliklerine (yaş, var ise çocuk sayısı, öğrenim düzeyi, evlilik süresi) göre aile bütünlük duygusu ve cinsel işlev düzey puanları farklılaşmaktadır.

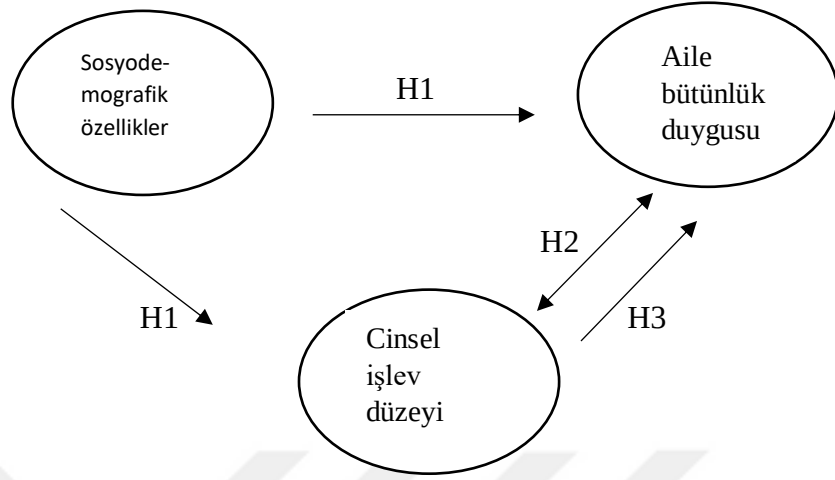
H2: Katılımcıların cinsel işlev düzeyleriyle aile bütünlük duygusu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki vardır.

H3: Katılımcıların cinsel işlev düzeyleri aile bütünlük duygusunu yordar.

Araştırmanın Şekli

Araştırma hipotezleri temel alınarak oluşturulan araştırma şekline Şekil 1'de yer verilmiştir.

Şekil 1: Araştırmanın Şekli

Sayıtlar

1. Araştırmaya gönüllü katılan bireylerin Sosyodemografik Bilgi Formu, Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği Kısa Form (ABDÖ-K) ve Kadın Cinsel İşlev Ölçeğinde yöneltilen sorulara samimi ve tarafsız yanıtlar verdikleri varsayılmaktadır.
2. Çalışmanın örnekleminin tüm evreni temsil ettiği düşünülmektedir.

Sınırlılıklar

1. Bu araştırma Türkiye'nin çeşitli bölgelerinden katılan evli kadın katılımcılar ile sınırlıdır.
2. Araştırmadan elde edilen veriler katılımcıların Sosyodemografik Bilgi Formu, Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği Kısa Form (ABDÖ-K) ve Kadın Cinsel İşlev Ölçeğindeki sorulara verdiği cevapların doğruluğu ile sınırlıdır.

Tanımlar

Evlilik

Evlilik kavramı anayasa maddeleriyle şekillenmiş, doğum veya evlât edinme yoluyla büyüyen, aynı mekanı paylaşan, ekonomik gelir birliği olan, kadın-erkek, anne-baba-çocukların gibi sosyal ağlardan oluşan bir olma halidir (Ağdemir, 1991).

Cinsellik

Cinsellik, bireyin doğuştan gelen tüm fizyolojik özelliklerini kapsamakla birlikte, psikolojik ve sosyolojik altyapısı da bulunan cinsiyetine ait özelliklerdir (Keçe, Coşar ve Özdemir, 2022, s.13).

Cinsel İşlev

Cinsel işlev, dışarıdan gelen uyaranlara karşı vücudun gösterdiği psikolojik, fizyolojik ve sosyal tepkidir (Yetkin, 1998).

Aile Bütünlük Duygusu

Aile bütünlük duygusu salutojenik yaklaşım temelinde geliştirilmiş, bireylerin çatışma çözme becerilerinin artması ve strese dayanıklılığın yüksek olmasını amaçlayan ve alt boyutları olan bir yapıdır. Bu alt yapılar yönetilebilirlik, anlamlılık ve anlaşılabilirliktir. (Antonovsky, 1987).

BÖLÜM 1: KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Çalışmanın bu bölümünde kadında cinsel işlev ve cinsel işlev sorunları anlatılmakla birlikte evlilik kavramı ve aile bütünlük duygusundan bahsedilmiştir.

1.1 Evlilik ve Aile Kavramı

Aile; bir kadın ve erkeğin toplumsal, ruhsal ve bedensel olarak bir araya gelmesiyle oluşan ve doğumla yada evlat edinme yoluyla aileye katılan çocuklarla toplumsal büyümeyi sağlayan yapıdır (Karaman, 2012, s.19). Daha geniş bakış açısıyla aile; evlilik birliğiyle kanunlar çerçevesinde oluşmuş, doğum veya evlât edinme yoluyla büyüyen, bir çatı altında yaşayan, ekonomik gelir birliği olan, sürekli etkileşime dayanan, kadın-erkek, anne-baba-çocukların gibi sosyal ağlardan oluşan bir olma halidir (Ağdemir, 1991). Toplumsal kurallar ve toplum sisteminin oluşmasında aile unsuru değerini ve önemini geçmişte olduğu gibi günümüzde de sürdürmektedir (Yapıcı, 2010).

Türk toplumlarının tarihine baktığımızda Göktürk Devleti'nden günümüze kadar aile kavramı çok önemli bir yer tutmaktadır. Evlilik, iki bireyin ortaklaşa karar verdiği ortak bir yaşam kurma dürtüsüdür. Evlenme anlık zevklerin ötesinde kadın ve erkeği bir amaç çerçevesinde birleştiren, onlara ortak bir gelecek çizen ve gelecek kuşakları kan bağı ile bağlayan duygusal, sosyal ve fiziksel birleşmedir (Poroy, 2005, s.110). Aile, geçici tatminler için bir arada bulunan bireylerin oluşturduğu bir kurum değil, aile içindeki bireylerinin birbirlerinin eksiklerini tamamladığı ve biyopsikososyal ihtiyaçların karşılandığı, kısaca hayatı paylaşımları için kurulan bir birlikteliktir (Elmacıoğlu, 2012, s.25).

Toplumu makro sistem olarak düşünürsek aileyi mikro sistem olarak ele alabiliriz. Bu bakış açısıyla aileyi oluşturan bireylerde meydana gelecek değişiklik toplumu etkilemektedir (Tarhan, 2015, s.147). Evlilik aile birliğinin kurulmasının ilk adımıdır ve bireyin yaşamındaki en önemli kararlarından biridir. Evliliğe karar vermek, çiftin yaşamının önemli kararlarından biri olma özelliği taşımaktadır (Ondaş, 2007). Evlilik sadece kadın ve erkeğin bir arada yaşaması değil, eşlerin hayatlarını paylaşarak, tüm gereksinimlerini karşılamalarında ve çocuk sahibi olmanın en kabul gören yolu olarak bilinmektedir (Sezer, 2004).

Evlilik yaşamı kademeli olarak ilerleyen bir süreçtir. Bu süreçler birbirlerini henüz tanımayan bireylerin; birlikte yaşam konusunda hazırlıkları içeren ve ortak bir iletişim tarzı oluşturmalarını kapsayan “evliliğe hazırlık”, nikâhla süreciyle oluşan çifti aynı çatı altında buluşturan “evliliğin başlaması”, aile kavramının oluşması ve çiftin yaşamına üçüncü bir bireyin katılmasıyla “çocuk yetiştirme” ve çocukların doğumundan itibaren evden ayrılış sürecini içeren “olgunluk” dönemi olarak sınıflandırılmıştır (Özgüven, 2000). Toplumsal yapı ve şartların farklı olmasından kaynaklı bu evrelerin süreleri toplumdan topluma farklılık gösterebilmektedir.

Evlilik kavramı, birtakım yapı olarak farklılıklar bulunsa da tarih boyunca bütün toplumlar da önemli yer edinmiş ve insanların yaşamını çok derinden etkilemiş bir sosyal kurumdur. Evlilik yaşamı içerisinde hem kadın hem erkek kendi var oluşunu keşfetme fırsatına sahip olmaktadır. Evlilik kurumu içerisinde çocuklar büyümekte ve geleceğin sosyal yapısı bu şekilde oluşmaktadır. Evliliğin işlevlerinden bir diğeri ise ekonomik ve sosyal ilişkileri düzene oturtmasıdır (Cüceloğlu, 2021, s.17).

Türklerdeki evlilik birliği tarihsel süreç içerisinde incelendiğinde İslamiyet öncesi, İslamiyet dönemi ve cumhuriyet dönemi olarak sınıflandırmak mümkündür. İslamiyet kabul edilmeden önceki Şamanist düşüncenin egemen olduğu dönemlerde toplumun her kademesinde kadın erkek eşitliği görülmektedir. Kadınlar siyasi alanda ve aile içinde söz sahibi olmaktadır. İslamiyet’in kabulü ile Osmanlı dönemi incelendiğinde kadın erkek eşitliği kadınların aleyhinde bozulmuş ve kadına erkeğin yarı hakkı tanınmıştır. Bu dönemde kadınların kamusal alanda görevleri olmamakla birlikte eğitiminde sekteye uğradığı bilinmektedir (Poroy, 2005, s.27). Cumhuriyet dönemindeki toplumumuzda eğitim düzeyindeki artışla birlikte kadının aile içindeki statüsü yükselmiştir ve aile içindeki rollerde değişimler meydana gelmesiyle birlikte ailede eşit paylaşıma dayanan roller oluşmaya başlamıştır. Günümüz Türk ailesinde kadınların istek ve beklentisinin artması ve bu istekleri daha rahat ifade etmesi olumlu bir yapı olmasıyla birlikte eşler arası çatışmalara zemin hazırlayan unsurlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. İki insan birlikte yaşamak için evlenerek bir araya geldiği zaman alışlagelmiş bazı davranışlarını ve evliliğe bakış açısını günümüzde değiştirmek durumundadır (Elmacıoğlu, 2012, s.36). Günümüzde aile işlevlerini yerine getiren bireylerinin oluşturduğu yapı için sağlıklı aile kavramı kullanılmaktadır. Bu kavram bireylerin ve ailenin değerini, ilkelerini ve sağlıklı davranışlarını da içine

alan yaşam tarzı olarak tanımlanmaktadır (Avcı, 2020). Sağlıklı ve mutlu bir aile içerisinde büyüyen gençler, kendi aile yaşantısında dengeli birliktelik oluşturmakta zorlanmazlar. Güçlü toplumların temelini dengeli ve mutluluk doyumu yüksek birlikteliklerin kurulduğu ailelerin oluşturmaktadır (Ağdemir, 1991).

Çiftlerin evlilik sürecindeki mutluluk düzeyinde iletişim çok önemli bir alan kaplamakla birlikte, doyumu yüksek bir evlilik birliği oluşturma ve sürdürmede, cinsel yaşamın tatmin edici düzeyde olması oldukça önemlidir. Eşler arasındaki cinsellikle ilgili sorunlar evlilik birliği içerisindeki çatışma nedenlerinden birisidir. Cinsellikteki uyum sadece boşalma ve cinsel doyumu oluşturan fiziksel temas ile sınırlı olmayıp genel uyumun bir bileşenidir. Cinsel uyum; sevmeye ve sevilme ihtiyacını, bireylerin aidiyet ihtiyacını, fiziksel temas ve empati ihtiyacının karşılanmasını da sağlar. İnsan yaşamında “çalışma alanı”, “cinsel yaşam alanı” ve “sosyal alan” olarak üç temel başlık bulunmaktadır. Ayrıca bahsedilen alanlar birbiriyle yakın ilişki içerisinde. Bu alanların birinde veya birkaçında yaşanacak herhangi bir sorun diğer alanları da negatif olarak etkileyebilir (Ateş, 2012).

Çiftlerin cinsellikle ilgili konularda fikir ayrılığı yaşaması evlilik hayatlarının mutlu yürümemesindeki sorunların başlıca nedenlerindendir. Çiftler arasında aşk ve romantizmin eksik olması, cinsellikle ilgili eksik veya yanlış bilgiye sahip olmak, çiftlerin birbirini anlamaması bu sorunu meydana getirmektedir (Polat, 2018, s.15).

1.2 Cinsellik

Cinsellik, bireylerin uyum içerisinde birlikteliklerini kapsayan; sosyal normlar, değerler ve mitlerle oluşturulmuş, fizyolojik, sosyal ve psikolojik yapıları içeren deneyimsel bir davranış olarak tanımlanmaktadır (Kütmeç, 2009). Cinsel yaşam konusunda yaygın olarak kullanılan seks (sex) sözcüğünün İngilizce anlamı cinsiyettir. Ancak ülkemizde seks sözcüğü cinsel ilişki ve cinsel eylem anlamında kullanılmaktadır. ‘Cinsellik’ kelimesi erkek ve kadınların kendi cinslerine özgü özelliklerin bütünü anlamında kullanılmaktadır (Özgüven, 1997). Bütüncül bakış açısıyla cinsellik kavramı; biyolojik, psikolojik, sosyolojik ve inanış olmak üzere parçalara ayrılmaktadır. Bu yüzden cinsellik kavramı farklı görüşler ve farklı disiplinlerle incelenmesi gereken bir kavramdır (Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği [Cetad], 2007).

Biyolojik bakış açısı perspektifinde cinsel eylem temel bir içgüdüdür. Ayrıca insan vücudundaki sistemler tarafından yürütülmektedir. İnsan vücudu etkileyen çeşitli hastalıklar, ilaç kullanımı, hamilelik, menopoz gibi unsurlar cinsel yaşamı da etkilemektedir. Psikolojik bakış açısına göre cinsellik; kişilerin karakter özelliklerini, duygularını, düşünce yapısını, geçmiş deneyimlerini, travmatik yaşantılarını, cinselliği algılayış biçimini yansıtmakla birlikte bireyin cinsel seçimlerini belirler. Sosyo-kültürel bakış açısına göre ise cinsellik; bireyin içerisinde doğup büyüdüğü sosyal çevre, geleneksel normlar, ahlaki tutum ve dini kurallar cinsel davranışlarını etkilemektedir (Cetad, 2007). Cinsel işlev bozukluklarının nedenleri ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde çoğu cinsel işlev bozukluğunun altında sosyokültürel unsurlar görülmektedir.

Bu üç bakış açısının birlikte uyum içerisinde olması sağlıklı ve mutlu bir cinsel yaşamı sağlar. Çiftler herhangi bir cinsel işlev bozukluğu ile karşılaştıklarında sorununun çözümü için bu üç bakış açısının göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Cinsellik kavramına bakıldığında tanımı ve algılanışında kültürler arası farklılıklar olsa da insanlık tarihi boyunca var olan bir içgüdüdür. Freud insanların cinsel birer varlık olduklarını ileri sürmüştür. İnsan davranışları incelendiğinde ve insan psikolojisinde her zaman cinsellik bulunur. Cinselliğin ifade edilme biçimi için yapılan faaliyetlere cinsel deneyimler ya da cinsel davranışlar denmektedir (Bozdemir ve Özcan, 2011).

Bireylerin kimliklerinin önemli bir parçasını oluşturan cinsellik genellikle dile getirilmekten, bilgi verilmekten ve bilgi alınmaktan kaçınılan bir konudur. Cinsel konuların konuşulmasının olumsuz karşılandığı kapalı toplumlarda ve cinsel konuların konuşulmasının serbest olduğu açık toplumlarda olsun, her ikisinde de çocukluktan yetişkinliğe kadar cinsel iletişim yoksunluğundan dolayı meydana gelen cinsel işlev sorunları bireyleri olumsuz duygu duruma sürüklemektedir (Özgüven, 1997, s.4).

Cinsel ilişki çiftlerin birlikte oluşturduğu bir aile bağıdır ve bu bağın güçlü olması evlilik doyumu ile doğrudan bağlantılıdır (Karaman, 2012, s.74). Cinsel yakınlık çiftler arasındaki önemli bir fonksiyondur. Bu fonksiyonun düşünce, duygu ve davranış olmak üzere üç alt başlığı vardır. Bireyin kendisini partnerine hem bedensel olarak hem de düşünsel olarak açmaya karar vermesi düşünce alt başlığını yansıtır. Duygu alt başlığında bireyin partnerinin kişisel özelliklerini merak etmesi, güvenin

oluşması ve sevgi hissetmesini kapsar. Dokunma, sarılma ve öpme vb. fiziksel eylemler davranış alt başlığı içerisinde yer alır (Kayır, 1998).

Hayat kalitesi kavramı incelendiğinde cinsel yaşamın önemli olduğu görülmüştür. Bireyin cinsellikten doyum hissedip hissetmemesi, fark ettiği duygu süreçleri ve iletişim tarzı bu kaliteyi etkilediği bilinmektedir. İnsanların hayatlarına devam edebilmesi için cinselliğin zorunluluk yoktur. Ancak bireyin mutlu bir hayatı olabilmesi için önemlidir (Gülsün vd., 2009).

Cinsellik kavramı fizyolojik eylem olan seksi içermektedir. Ancak cinsellik seksle ilgili olan bütün deneyimleri kapsayarak seksin önüne geçmektedir. Psikolojik, fizyolojik ve sosyolojik yönleri olan cinsellik, cinsiyetine ait özelliklerin tümünü kapsar. Kişinin cinsel kimliği, cinsel yönelimi, duyguları, düşünceleri, bedensel duyumları, seçimleri ve davranışları cinselliğin bir parçasıdır (Keçe, Coşar ve Özdemir, 2021, s.15).

Evlilik kurumu açısından cinsellik sosyal topluluklarda bolluk ve verimliliğin sembolü olarak kabul edilmektedir. Cinsel davranışın sınırları toplumsal kurallar, mitler ve yasaklarla belirlenmiştir. Bireylerin yaşadığı cinsellik toplumun oluşturduğu kuralların dışında olduğu takdirde sosyal düzene tehdit oluşturan bir tutum olarak algılanmıştır. Bazı bakış açılarına göre cinsel eylem bireylere haz verdiği için kötü, üremeye yol açtığı için kutsal olarak kabul edilmektedir (Gülsün vd., 2009).

Cinsellikle ilgili kavramlar açıklanırken genellikle sağlıklı ve normal kavramları kullanılmaktadır. Normal kavramı, istatistiksel değerleri yani çoğu insanın sergilediği davranışı belirtmek için kullanılır. Ancak cinsellik çok öznel ve çerçevesi geniş bir yapı olduğu için normlara göre değerlendirmek doğru değildir. Cinselliğin normal olarak değerlendirilmesi yerine sağlıklı olarak değerlendirilmesi daha doğru bir yaklaşım olacaktır. Sağlıklı cinsellik hem kadının hem erkeğin zevk aldığı ve birbirine zevk verdiği, cinsel etkileşime duyguların eşlik ettiği ve karşılıklı rızanın olduğu cinsel deneyimler olarak nitelendirilmektedir (Keçe vd., 2021, s.21).

Aile dinamikleri içerisinde cinsellik bir haz yaşantısıdır. Cinsellik hem kadın hem de erkek için tatmin edici düzeyde yaşandığı takdirde aile içinde, dolayısıyla toplumun genelinde huzur ve mutluluğun artmasını sağlamaktadır. Toplumdaki bu dengenin

sağlanabilmesi cinselliğin sağlıklı ve tatmin edici düzeyde yaşanması ile bağlantılıdır. Sağlıklı cinsellik kavramını Dünya Sağlık Örgütü sadece bedensel bir birliktelik olarak tanımlamaz. Sağlıklı cinsellik kişiler arası ilişkileri ve sevgiyi pozitif yönde destekleyen kültürel ve sosyal alt yapısı bulunan, ruhsal ve bedensel bir yaşantı olarak açıklanabilir. Nasıl ki toplum içinde cinsellik konuşulması zor kavramlardan biriye, aile içindeki bireylerde cinselliği konuşmakta zorlandığı görülmektedir. Doyumu yüksek bir cinsel yaşam için çiftlerin belirli bir düzeyde cinselliği konuşması gerekmektedir çünkü cinsel aktivasyon esnasında hoşlanılan ve istenmeyen uyaranların ifade edilmesi sağlıklı cinsel yaşamın temelini oluşturur (Karaman, 2012, s.42-43).

1.3 Cinsel İlişkinin İşlevi ve Amacı

Cinsel ilişkinin iki temel amacı olduğu bilinmektedir. Birincisi insan neslinin çoğalmasına yönelik üreme işlevi, ikincisi cinsel deneyimlerden alınan doyumun verdiği tatmin hissiyatıdır. Neslin çoğalması toplumsal özellikler barındırmaktadır. Normlara uygun cinsel ilişki iki insan arasındaki eyleme dayandığı için temelde sosyal bir olgudur ve gebelik, doğum, çocuk bakımı ve yetiştirilmesi gibi durumları kapsar. Cinsel deneyimden alınan doyum ise bireysel nitelik taşımaktadır. Bireylerin temel ihtiyaçlarından olan cinsel güdü doyuma ulaşmadığı takdirde bireysel psikolojik sorunlara neden olabilmektedir (Özgüven, 1997, s.8).

1.4 Cinsel Tatmin

Cinselliğin psikolojisi üzerine çalışan araştırmacılar cinsel eylem sonunda erişilen hazzı bireyin tek olarak varoluşunun anlamsız olduğu, bir başkasıyla birleşip tek olma hali' olarak açıklamışlardır (Özgüven, 1997, s.204). Cinsel tatmin (doyum) bireyin cinselliğine dair öznel değerlendirmesini ifade etmektedir. Cinsel doyum kavramı bireyin cinsel ilişkisiyle bağlantılı olumlu ve olumsuz yanlarını öznel değerlendirmesiyle oluşan duygusal bir eylem olarak tanımlanabilir. Bireyin genel iyilik halini cinsel tatmin olumlu yönde etkilediği için çift ilişkisinin istikrarında önemli bir faktördür. Kadınların cinsel doyumuna katkıda bulunan bireysel ve kişilerarası faktörler erkeklerinkinden farklı olarak hormonlar, hamilelik ve doğum gibi yaşam olaylarından etkilenmektedir. Kadınların cinselliğinde tatmini hissetmesi erkeklerin cinsel tatmine ulaşmasından daha komplike ve uzun bir süreçtir. Kadın

cinselliğinde fiziksel performans değil, duygusal doyum ve romantik cinsel uyarılar önemlidir (Keçe, Coşar ve Özdemir, 2022, s.74).

1.5 Kadın Cinselliği

Kültür, bireyin bulunduğu toplumsal birliktelik içerisinde uzun sürede oluşan değer yargıları ve ortak davranış kalıplarıdır. Aynı toplumdaki kişilerin oluşturduğu düşünce ve davranış kalıpları kültürel değerleri oluşturduğu gibi yeni oluşturdukları değerlerde toplumdaki diğer bireyleri etkilemektedir. Aileleri oluşturan bireyler gelişimsel ve psikolojik açıdan kültürel tamamen bağımsız yaşayamazlar (Bornstein ve Güngör, 2009).

Cinsiyet rolleri, belirli bir toplumda belirli bir biyolojik cinsiyetten bir kişiyi karakterize ettiği yaygın olarak anlaşılan davranışlardır. Bu davranışlar tipik olarak erkekler ve kadınlar toplumsal klişelere karşılık gelir. Cinsiyet rolü beklentileri ve kalıp yargıları, belirli bir toplumda kadınlar ve erkekler için uygun davranışlar ve özelliklerle ilgili ortak beklenti ve inançları ifade eder. Cinsiyete dayalı davranışlar, genellikle biyolojik bir erkek veya kadın olmakla ilişkilendirilen kalıplaşmış davranışlardır. Cinsiyete özgü davranışın tüm alanlarındaki bu normatif beklentiler, bireyin cinsel kimliğinin, yani kişinin kendini erkek veya kadın olarak tanımlamasının ayrılmaz bileşenleri haline gelir (Keçe vd., 2021, s.23). Dünya toplumlarının çoğunda kadın-erkek farklı bireyler olduğu kabul görmekte ve cinsiyetlerinin getirdiği sınırlılıklar, roller ve yükümlülükler olduğu bilinmektedir (Sağlık Bakanlığı, 2009).

Kadınların cinsel davranışları ve arzuları toplum tarafından baskılanmaya çalışıldığı görülmekle birlikte, erkek cinselliği yüceltilen ve çokluğu değerli görülen bir olgudur. Toplum tarafından kabul ve değer görme gibi psikososyal ihtiyaçlar, toplumun olumsuz yargı geliştirdiği davranışlara karşı bireylerin de mesafeli yaklaşmasına neden olacaktır. Kadınların cinselliğini tatmin hissi yüksek bir şekilde yaşayabilmesi için cinsellikle ilgili hatalı toplumsal normlardan uzaklaşması gerekmektedir. Bu durum geçmiş yıllara oranla azalmış olsa da kadın erkek ilişkilerinde belirleyici bir dinamik olarak karşımıza çıkmaktadır (Topkara, 2017). Toplumumuzda kadınların cinselliğe bakışı onların eğitim durumlarına, yaşadıkları bölgeye ve ebeveynlerinin cinselliği algılayışına göre değişiklik göstermektedir. Kadının eş seçimi açısından özgür

bırakıldığı bölgelerde evlilik doyumunun daha yüksek olduğu bilinmektedir (Poroy, 2005, s.43).

Yaşam döngüsünde kadın yetişkinliğe ulaştığında cinsel eylemleri daha rahat deneyimleyebildiği ve faal olduğu bir evrededir. Dolayısıyla bu evrede kadının cinsel eylemlerini eşi ile deneyimlemesi evlilik ilişkilerinin bağının kuvvetlenmesiyle kadının hayatında toplumsal ve cinsel rolünde değişiklikler olur. Cinsel davranış öğrenilebilen bir eylemdir. Bu yaşam döngüsünde kadının cinsel yaşamında daha aktif olması orgazm olmasını ve haz duymasını arttırmaktadır (Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği [Cetad], 2006).

Cinsel eylemler bireyin yaşamını devam ettirebilmesi için zorunlu olmayan bir olgu olmasına rağmen, insan neslinin devamı için gereklidir. Kadınlar açısından cinsellik partneri tarafından arzulanır olmayı, doğurma eylemini ve beden algısını kapsar (Aslan, Poçan ve Dolapcıoğlu, 2008).Günümüzde cinselliğin yalnızca üremeye yönelik biyolojik bir kavram olmadığı, bireyin yaşamında çok daha fazla anlam ifade ettiği genel kabul görmüştür (Keçe vd., 2021, s.23).Ayrıca cinsel yaşam çiftlerin uyumlu birlikteliklerini kapsayan toplumsal normlar, değerler ve tabularla oluşmuş; biyopsikososyal unsurlarla yapılandırılmış eylem olarak ifade edilebilir. Dolayısıyla bu tanımlamaya göre bahsedilen unsurların herhangi birinde ortaya çıkan problem cinsel hayata yansarak fonksiyonelliği etkileyebilir (Aydın,1998).

Kadında cinsel yaşam doğum ve menopoz gibi fizyolojik olaylardan etkilenmekle birlikte aynı zamanda psikolojik altyapısına bağlı olarak şekillenmektedir (Bilgin ve Kömürcü, 2016). Bireylerdeki kendilik algısı cinsel yaşamı direkt olarak etkilemektedir. Kadında olumsuz bir kendilik algısı varsa ve kendini arzu edilebilir bulmuyorsa cinselliği olumsuz etkilenecektir (Karaman, 2012, s.286). Yapılan araştırmaların sonuçları gösteriyor ki, Türk toplumundaki kadınlar çoğu cinsel anatomi ve fizyoloji, üreme fonksiyonları, hamilelik süreci ve cinsel yakınlık kavramlarını ya hiç bilmemekte ya da yetersiz veya yanlış bilgi sahibi olmaktadır (Cetad, 2006). Gelişim sürecinde doğru ve yeterli cinsel bilgiyi alamayan bireyde cinsel kimlik oluşumu sağlıklı bir şekilde gerçekleşmeyecektir. Böylelikle cinsel bilgisizlikten kaynaklanan yanlış inanışlar kadınlarda gerçek dışı beklentilere sebep olduğu için çiftler arasında sorunlara yol açmaktadır (Karaman, 2012, s.70).

Erken veya görücü usulü evlilikler, çokeşlilik, namus cinayetleri gibi dini nitelikli uygulamalar kadın cinselliğini kontrol etmeye yönelik davranışlardır (İlkkaracan, 2004, s.27). Bekaret kavramına yüklenilen anlam ve ilk cinsel birlikteliğin ailenin tüm fertlerini ilgilendiren namus olgusuna dönüşmesi pek çok çiftin yaşadığı işlev sorunlarının nedenlerinden biridir (Poroy, 2005, s.105). Türk toplumu gibi muhafazakar yapılarda cinselliğin tabu olması ve konuşulmaması, sistematik ve toplumun her kesimine hitap eden cinsel eğitimin verilmemesi ve bekaretin kutsal sayılması kadın cinsel işlev sorunlarının temel nedeni olarak karşımıza çıkmaktadır (İncesu, 2004).

Kadınlara yapılmış araştırmaların %30-%60'ı bireylerin hayatlarında en azından bir kez cinsellikle ilgili bir sorun yaşadığını belirtmektedir. Kadınlarda cinsel istek sorunları ve cinsel uyarılmayla ilgili sorunlar en yoğun görülmekte olan işlev problemlerdir. 60 yaşının üzerinde bulunan kadınların %60-%80'i işlev bozukluğu yaşadığı saptanmıştır. Cinsel işlev sorunu yaşayan kadınlar arasında tedaviye başvuranların yaş grubu 50-59 yaşlar arası olduğu saptanmıştır. İleri yaşta ve evli olmayan kadınların daha çok cinsel işlev bozukluğu yaşadığı saptanmıştır (Cetad, 2008).

1.6 Kadında Cinsel İşlev

Cinsel tepki, bir diğer ifadeyle cinsel işlev, duyuşsal uyarılara karşı bedenin gösterdiği psikolojik, fizyolojik ve sosyal tepkidir (Yetkin, 1998). Vücudun cinsel fizyolojisi insan cinselliğinin benzersiz karmaşıklığının bir başka boyutu olan cinsel yanıt döngüsünü içerir. Bireylerdeki cinsel yanıt döngüsü, kişinin cinsel eylem veya mastürbasyon esnasında cinsel olarak uyarılma anında meydana gelen fiziksel ve duyuşsal değişimlerin sırasını ifade etmektedir. Cinsel döngünün her evresinde farklı fiziksel ve duyuşsal tepkiler ortaya çıkmaktadır. Cinsel etkinlik veya cinsel davranış bireylerin cinselliklerini ifade etme ve deneyimleme şeklidir (Keçe vd., 2021, s.71). Sağlıklı cinsel işlev için ruhsal, zihinsel ve duyuşsal olarak sağlıklı bir beden ve uygun cinsel uyarılar en temel unsurlardandır.

Cinsel yanıt döngüsünde cinsel organlarla birlikte rol oynayan birçok vücut sistemi vardır. Sinir sistemi, kardiyovasküler sistem, endokrin sistem ve kas-iskelet sistemini içeren bu sistemle, cinsel istek evresinden itibaren cinsel yanıt döngüsünü devam

ettirebilmek için birbirleriyle etkileşim içinde çalışırlar. Cinsel yanıt döngüsünün aşamaları sempatik sinir sisteminin aktivasyonu ile gerçekleşir (Keçe vd., 2022, s.46).

Çiftlerde cinsel yaşamın aktifliği bireylerin biyolojik yaşından ve evlilik yıllarından etkilenebilmektedir. İlgili literatürdeki araştırmalarda evli çiftlerin evlilik süreleri attıkça, cinsel ilişkide bulunma sıklığının azaldığını görülmektedir. Bu azalmanın nedenlerini inceleyen sosyal bilimciler iki unsur arasında fikir birliğine henüz ulaşabilmiş değillerdir. Cinsel işlevin azalması eşlerin ilerleyen yaşlarından mı kaynaklanıyor yoksa aynı kişiyle uzun yıllar birlikte olmak bir süre sonra partnerden sıkılmaya mı yol açıyor, henüz fikir birliğine ulaşılamamıştır. Ancak birçok araştırmacı her iki unsurun da cinsel işlevin azalmasında etkili olduğu görüşündedir (Blumstein & Schwartz 1983).

Cinsel işlev döngüsü ile ilgili yapılan çalışmalarda ilk olarak Masters ve Johnson'ın geliştirdiği dörtlü model karşımıza çıkmaktadır. Masters ve Johnson'ın araştırmalarında cinsel siklusu (döngüyü) dört evrede açıklamıştır. Hem kadında hem erkekte birinci evre uyarılma, ikinci evre plato, üçüncü evre orgazm ve son evre çözülmeden oluşmaktadır. H. Singer Kaplan yaptığı çalışmalarda Masters ve Johnson'ın dörtlü modelini geliştirerek siklusun ilk evresinin cinsel istek aşaması olduğunu belirtmiştir. Masters ve Johnson'ın dörtlü modeline beşinci evre olarak cinsel istek evresinin eklenmesi, cinsel etkinliği fiziksel tepkilerle değerlendirmekten çıkarmış ve psikolojik ve ilişkisel altyapısının önemini vurgulamıştır.

1.6.1 Cinsel İstek Evresi

Cinsel istek, kişinin cinsel aktiviteyi başlatmasına veya kabul etmesine neden olan etkidir. Cinsel istek, psikososyal ve kültürel faktörlerin yanı sıra fizyoloji de dahil olmak üzere çok çeşitli çevresel uyarılardan etkilenir. Cinsel istek kadın ve erkekte farklı şekillerde ortaya çıkar. Kadınlarda, dokunma, konuşma ve ilişki kalitesine bağlı olarak gelişmektedir. Kadınlar için cinsel istek ve uyarılma evreleri yakından ilişkilidir. Çevresel, biyolojik, fizyolojik ve/veya psikolojik süreçler tarafından kolayca bozulabilir ve ilişkiden duygusal ve fiziksel doyum gerektirir. Genel olarak, kadınların cinsel yanıt döngüsü erkeklere göre daha karmaşıktır (Keçe vd., 2021, s.76). Kadında cinsel istek sorununa jinekolojik bozukluklar, obstetrik bozukluklar, stres,

tüm bağımlılık türleri, ilişki sorunları ve depresyon sebep olabilmektedir (Sağlık Bakanlığı, 2009).

1.6.2 Uyarılma Evresi

Uyarılma evresinde birey cinsel açıdan tahrik olma hissiyatını yaşamaktadır. Cinsel arzusun bedendeki yansıması olarak da açıklanabilir. Cinsel uyarılma evresi dokunma, her türlü görsel materyal ve imajinasyonla oluşabilir. Kadın bedeninde uyarılmanın gerçekleşebilmesi için gereken uyaranlar ve bu uyaranların dozu kişiden kişiye değişmektedir. Uyarılma evresinin kadın bedenindeki yansımaları genital gerginlik hissi, istemsiz gerçekleşen kasılmalar, göz bebekleri ve cinsel organlarda büyüme şeklinde görülmektedir. Cinsel uyarılmayı tetikleyen en önemli unsur bireyin geçmiş cinsel deneyimleri ve cinsellikle ilgili düşünce kalıplarıdır. Cinsel tepkiler üzerinde psikolojik faktörlerin önemli bir etkisi bulunmaktadır. Öz yeterlilik, duygusal tepkiler ve bilişsel işleme süreçleri cinsel tepkileri etkilemektedir (Keçe vd., 2021, s.78). Cinsel uyarılmada tüm duyuların aktif olduğu bilinmekle birlikte bunlar arasında en güçlü olanlar görme ve dokunma uyarıcıları olmaktadır (Özgüven, 1997, s.194).

1.6.3 Plato Evresi

Plato evresi hem kadın hem de erkekte cinsel uyaranların etkisiyle oluşan uyarılma evresinin devam şeklinde açıklanmaktadır. Bu evrede hissedilen haz ve cinsel gerilim en yüksek boyuttadır (İncesu, 2004). Plato evresinde kadında vajinal boşluğun genişlemesiyle birlikte vajinadaki kasılmalar ve kayganlık artmaktadır. Vücutta kas gerginliği, solunum, nabız ve kan basıncında artış görülür (Keçe vd., 2022, s.39).

1.6.4 Orgazm Evresi

Cinsel işlev evrelerinin diğerlerine oranla daha kısa süren ancak cinsel hazzın en yoğun yaşandığı evredir. Orgazm evresinde kadında vajinal kaslarda ritmik kasılmalar görülürken, erkekte prostattan üretraya kadar ritmik kasılmalar sonucu boşalmayla birlikte orgazm gerçekleşmektedir. Kadında ürogenital bölgedeki hissedilen ve beyindeki haz merkezince algılanan uyaranlar kuvvetli bir haz duygusu yaratır. Orgazm hissikuvvetli3 - 5 kasılma ve sonrasında kademeli olarak azalmakta olan kasılmalar ile kendini gösterir. Yaşanan bu kasılmaların dozu kişiden kişiye ve cinsel birliktelik boyunca alınan uyaranlara göre farklılaşabilir (Cetad, 2006). Orgazm hem fiziksel hem de psikolojik faktörlerden etkilenmektedir. Orgazm evresinde

erkeklerden farklı olarak kadınlar çoklu orgazm yaşayabilmektedir ve süreçte hormonların etkisi büyüktür.

1.6.5 Çözülme Evresi

Cinsel işlev döngüsünün beşinci ve son evresi çözülmedir. Çözülme evresinde, uyarılma evresinde gerçekleşen fizyolojik değişimler ve gerginlik hissi kaybolmaktadır. Orgazm evresinde salgılanan hormonların etkisiyle bireyde cinsel doyum hissiyatı gelişmektedir. Çözülme evresinde süre cinsiyete, orgazmın yaşanıp yaşanmamasına ve cinsel uyarıların dozuna göre değişmektedir (Keçe vd., 2021, s.85). Kadınlar erkeklerden farklı olarak çözülme evresinde uyarana tekrar maruz kaldıklarında ikinci orgazmı yaşayabilme potansiyeline sahiptirler (İncesu, 2004).

1.7 Kadınlarda Cinsel İşlev Bozuklukları

Kadınlardaki cinsel işlev bozuklukları genel olarak hem fiziksel hem de psikolojik nedenlerle ortaya çıkmaktadır. Fiziksel nedenler incelendiğinde şeker hastalığı, kalp ve damar sorunları, nörobiyolojik nedenler, hormon düşüklükleri, böbrekler ve karaciğerdeki yetmezlikler gibi kronik hastalıklar ve alkol madde kullanımı gibi sorunlar yer almaktadır. Cinsel sorunlar çeşitli ve çoklu nedenlerden kaynaklanabilse de çocuğunun bir ya da birden fazla psikolojik bileşen içerdiğini bilinmektedir. Psikolojik nedenler arasında stres ve kaygı, cinsel performansla ilgili endişe, cinsel özgüven düşüklüğü, evlilik veya ilişki sorunları, psikiyatrik sorunlar, partnerdeki cinsel işlev sorunları, geçmiş bir cinsel travmanın etkileri ve cinsel şemalar yer almaktadır. Cinsel işlev sorunlarının nedeni psikolojik olsa da yansıması bedende cinsel yanıt döngüsünde kendini göstermektedir (Keçe vd., 2022, s.98).

Cinsel işlev bozukluklarına bakıldığında cinsel yanıt döngüsünün herhangi bir aşamasında gözlemlenebilmektedir. Bireyin hem kendisinin hem de partnerinin cinsel doyum hissedememesi ile karakterizedir. Yaşanılan cinsel işlev sorunun kökeninde psikolojik, biyolojik ve sosyokültürel unsurlar bulunmaktadır.

1.7.1 Cinsel İstek Bozukluğu

Kadınlardaki cinsel istekte bozulma, kadının cinsel siklusunda sürekli veya durumsal olarak cinsel eylemde bulunma isteğinin az miktarda olması veya olmaması ile karakterize bir cinsel sorundur. Kadında cinsel isteğinin az olması ya da olmaması değerlendirilirken yaş ve biyolojik unsurlar göz ardı edilmemesi gerekmektedir. Cinsel

istek sorunu yaşıyan kadınlar cinsellik ile ilgili konularda konuşmaktan kaçınmaktadır. Bu durum ergenlik döneminden itibaren ortaya çıkabileceği gibi partnerle ilgili sorunlar, depresyon gibi duygu durum problemleri, hastalıklara bağlı ilaç alımı, fizyolojik hastalıklar vb. unsurlardan dolayı sonradan da meydana gelebilmektedir (Cetad, 2006).

Düşük cinsel istek en yaygın kadın cinsel işlev sorunudur ve kadınlarda erkeklerden daha fazla görülmektedir. Bireyin cinsel istek düzeyinde yaşam şartlarına göre dönemsel olarak dalgalanmaların görülmesi normaldir. Ancak isteksizliğin sürekli olması ve bireyi rahatsız edici düzeye gelmesi tanı kriterleri arasında yer almaktadır (Keçe vd., 2021, s.204). Cinsel isteksizliğin nedenleri incelendiğinde çiftler arası ilişki problemleri, cinsel taleplerin karşılanmaması, orgazm olamama, erken boşalma, düşük benlik algısı, fizyolojik rahatsızlıklar, kullanılan ilaçlar ve bağımlılık karşımıza çıkmaktadır (Poroy, 2005, s.179). Kadınlarda hamile kalma korkusu bireyleri cinsel eylemlerden uzaklaştıran faktörlerden biridir (Karaman, 2012, s.286). Cinsel istek sorununda uygun tedavi ve terapi yöntemleri uygulanmadığı takdirde genellikle cinsel uyarılma bozukluğuna veya orgazm bozukluğuna dönme ihtimali yüksektir.

1.7.2 Cinsel İlgi/Uyarılma Bozukluğu

Kadınlarda görülen cinsel ilgi ve cinsel uyarılma bozukluğu, siklustaki her cinsel aktivitede ilgi ve uyarılmanın hiç olmaması veya belirgin olarak az olması durumu ile karakterizedir. Cinsel ilgi ve uyarılma sorunlarının işlevsel ve duygusal belirtileri bulunmaktadır. İşlevsel belirtiler cinsel yanıt döngüsü esnasında ortaya çıkan bedensel tepkilerin görülmemesidir. Duygusal belirtiler ise kadının kendine veya eşine karşı kızgınlık ve öfke, kendi bedeninden utanma, cinsel davranışlardan korku duyma olarak açıklanabilir. Kadında cinsel ilgide ve uyarılmadaki sorunlar cinsel arzuda tutarlı olmayan eylemler, cinsel isteğin azlığı, cinsellikten tikslenme hali ve panik hali, hiperseksüalite ve cinsel uyarılma bozukluğu olarak beş alt başlık halinde değerlendirilmektedir (Keçe vd., 2022, s.238).

Cinsel ilgi ve uyarılma bozukluğu cinsel sorun yaşıyan kadınlarda % 20-35 oranında görülmekle birlikte, ellili yaşlar itibariyle daha sık rastlandığı bilinmektedir (İncesu, 2007). Cinselliğin yaşandığı ortamın uygun olmaması, mahremiyetin sağlanamaması

ve seks öncesi iletişime önem verilmemesi kadınlarda uyarılmayı zorlaştırmaktadır (Karaman, 2012, s.288).

1.7.3 Orgazm Bozukluğu

Kadınlarda iyilik halini, benlik saygısını ve ilişki doyumunu etkileyen bozukluklardan olan orgazm bozukluğu, her cinsel etkinlikte veya cinsel etkinliklerin %75'inde orgazmın belirgin olarak gecikmesi ya da yokluğu olarak tanımlanabilir (Keçe vd., 2022, s.261). Kadında orgazm bozukluğu cinsel eylem esnasında fizyolojik ve psikolojik rahatlamanın gecikmesi veya olmaması ile karakterizedir (Karaman, 2012, s.290).

Orgazm tatmin duygusu yüksek ve sağlıklı cinselliğin en önemli unsurlarındandır. Orgazm bozukluğu yeterli miktarda uyarın olmasına rağmen orgazmın yaşanmaması ya da gecikmesi olarak tanımlanabilir. Yapılan araştırmalar kadınların üçte birinde hayatlarının bir döneminde orgazm bozukluğu yaşandığını göstermektedir. Orgazm bozukluğunun nedenlerine baktığımızda cinsel mitler, cinsel travma ve cinsel tacizler, cinsellik esnasında yeterli uyarın olmaması, partnerin yaşadığı cinsel işlev sorunu, partnerle yaşanan iletişim çatışmaları, cinsel bilgilerin yeterli olmaması görülmektedir. Kadınlardaki orgazm sorunu bazen ilk cinsel deneyimle ortaya çıkabileceği gibi bazen de yaşanan olumsuz bir durumdan sonra görülmektedir (İncesu, 2004).

Türkiye'de kadınların orgazm sorunları ile ilgili çok kapsamlı çalışmalar olmamakla birlikte son yıllarda yapılan araştırmalarda katılımcıların %30 oranında orgazm sorunu yaşadıklarını göstermektedir. Orgazm sorunu yaşayan kadınların cinsel hayatlarına önem vermedikleri veya cinselliği kirli ve pis bir kavram olarak gördükleri bilinmektedir. Ayrıca istatistiksel verilere bakıldığında orgazm sorunu yaşayan kadınların partnerleriyle aralarında duygusal veya ilişkisel sorunlar olduğu açığa çıkmıştır (Poroy, 2005, s.185). Kadında orgazm bozuklukları sınıflandırılırken çok erken orgazm olma, rasgele orgazm olma, durumsal olarak orgazm olma ve yaşam boyu orgazm olamama alt başlıkları görülmektedir.

1.7.4 Genitopelvik Ağrı/Penetrasyon Bozukluğu

Kadın cinsel sıklıkta yer almayan ağrı, acı, kanama ve panik halinin cinsel sıklıkta görülmesi olarak tarif edilen vajinismus ve dispareni DSM 5'te 'Genitopelvik Ağrı ve

Penetrasyon Bozukluğu’ olarak genel bir başlık altında toplanmıştır. Genitopelvik ağrı ve penetrasyon bozukluğunun genel belirtisi cinsel eylem başladığı anda kadının korku ve kaygı hissetmesiyle panik atağa benzer bir tablo göstermesidir. Hissedilen korku ve kaygılar somut gerçeklere dayanmamakla birlikte, sonradan öğrenilmiş olan ve hatalı eylemlerle pekiştirilmiş duygular ve bilişlerdir.

Vajinismus Türkiye’de kadın cinsel işlev bozuklukları incelendiğinde en çok görülen sorunlardan biridir. Cinsellik kavramına karşı korku ve suçluluk duygusu aşılandığı bir sosyal çevrede büyüyen kadınlarda vajinismus görülmekle birlikte cinsel travmalar, ensest ve uygun olmayan jinekolojik müdahaleler vajinismusun nedenlerini oluşturmaktadır (Poroy, 2005, s.188).

1.7.4 Madde Kullanımı ve İlaç Kullanımına Bağlı Cinsel İşlev Bozuklukları

Madde kullanımının alışkanlık haline gelmesi hormonal dengeyi bozduğu için hem kadınlarda hem de erkeklerde cinsel işlev sorunlarına neden olmaktadır. Cinsel işlev sorunu maddenin etkisi altında ya da yoksunluğu sırasında gelişebilmektedir. Kadınlarda yüksek miktarda alkol alımı ve sigara kullanımı cinsel uyarıyı azalttığı için vajinal kayganlaşma ya olmamakta ya da sağlıklı cinsel ilişki için yeterli gelmemektedir. Kadında kayganlaşmanın gerçekleşmemesi de orgazm sorunlarına veya ağırlı cinsel ilişkiye neden olmaktadır (Keçe vd., 2021, s.208).

1.7.5 Genel Tıbbi Duruma Bağlı Olan Cinsel Bozukluklar

Klinik açıdan bir soruna yol açan ve yaşamın diğer işlevsellik alanlarını da olumsuz etkisi olan cinsel işlev bozuklukları için kullanılan tanıdır. Ortaya çıkan fizyolojik semptomlarla cinsel sorunlar incelenirken sorunlardan birinin tanınması ölçütlerinin karşılanmadığı vakalarda genel tıbbi duruma bağlı cinsel işlev sorunu düşünülmektedir. Bireylerdeki hastalıklar sonucu oluşan cinsel problemler yaşanan çökkün duygu durumunun sonucu olabilmekle beraber sürekli ilaç kullanımının yan etkisi de olabilmektedir. Fizyolojik hastalıkların tedavi edilmesi birincil öncelik olduğundan dolayı cinsel işlevin sürdürülmesi göz ardı edilebilmektedir (Keçe vd., 2021, s.207).

1.8 Aile Bütünlük Duygusu

Bütünlük duygusu sorunların kökenlerine odaklanan salutojenik yaklaşımın temel kavramıdır. Bütünlük duygusunun amacı bireylerin çatışma çözme becerilerinin

artması ve strese dayanıklılığın yüksek olmasıdır. Bütünlük duygusu sadece kişiler için değil aile sistemi yapısında da bulunmaktadır. Bütünlük duygusunu oluşturan üç unsur vardır. Bunlar yönetilebilirlik, anlamlılık ve anlaşılabilirliktir. (Antonovsky, 1987). Anlaşılabilirlik kavramı, kişinin yaşadığı stres yaratacak durum ile ilgili deneyimlerini algıladığı an olarak açıklanmaktadır. Yönetilebilirlik kavramı, kişide stres yaratacak durum ortaya çıktığında baş etme mekanizmasını kullanabilmesi için gereken içsel ve dışsal kaynaklarını kullanabileceğine olan inancıdır. Anlamlılık kavramı, birey yaşamında deneyimlediği durumla ilgili anlamlandırma sürecine girerek zorlandığı durumla ilgili başa etme sürecine odaklanmasıdır (Bag, 2017).

Antonovsky oluşturduğu salutogenez yaklaşımında sağlık kavramını bireyin başa çıkma becerisi olarak tanımlamıştır. Kişilerin yaşadığı durumları algılaması ve sonrasında muhtemel oluşabilecek sonuçlarıyla baş etmek için içsel ve dışsal kaynakların kullanılmasını bütünlük duygusu olarak açıklar. Bütünlük duygusu gelişmiş olan bireyler kaygı ve stres yaratacak durumla karşılaşmaktan kaçınarak, iyi durumda olmaya öncelik verirler (Bag, 2017).

Bütünlük duygusu yüksek olan bireylerde stres yaşandığı durumlarda stresle baş edebilecek mekanizmalarının olduğuna dair güven algısı bulunmaktadır. Bu durumda stres faktörünün yaşam kalitesini olumsuz etkileme oranını azaltmaktadır (Antonovsky, 1993).

Antonovsky (1993), bütünlük duygusunun gelişimde çocukluk çağına vurgu yapar. Bu duygu çocukluk çağına oluşmaya başlayıp, ergenlik sürecinde şekillenir ve yetişkinlik dönemi geldiğinde durağan dönemine girmektedir. Bireyin yaşadığı deneyimleri algılama şekline göre zayıflayıp ya da güçlendiğini görülmektedir. Birey yetişkinlik çağına geldiğinde bütünlük duygusunda anlamlı farklılaşmaların görülmeyeceğini belirtilmiştir.

Aile yaşam döngüsünde kişilerin karşı karşıya kaldıkları stres yaratan olayları, bütünlük duygusu yüksek olan aileler daha kolay yönetebilmektedir. Kişilerin yaşadığı bu stres verici durum bütünlük duygusu yüksek ailelerde, aile içi duygusal bağı kuvvetlendirdiği gibi bütünlük duygusu da pozitif olarak etkilemektedir (Antonovsky, 1993). Aile içerisinde bütünlük duygusu yüksek olduğu takdirde hayat içerisinde

zorlanılan durumlara karşı direnci arttıran ve aile sistemini yıkımlardan koruyan bir faktördür (Hsiao ve Tsai, 2014).

Hem bireydeki hem de ailedeki bütünlük duygusunun oluşumunda varoluşsal bilişler ve bireyin hayata yüklediği anlam bulunmaktadır. Bütünlük duygusu bir anlamda da kişinin hayata karşı duruşunu yansıtmaktadır. Aile bütünlük duygusu aile içerisindeki bireylerin hem kendi psikolojik sağlamlığı için hem de evlilik birliğinin mutlu bir şekilde devam ettirilebilmesi için oldukça önemlidir. (Gençer, 2019).

BÖLÜM 2: YÖNTEM

Çalışmanın yöntem bölümünde araştırma modeline, araştırmanın evren ve örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama araçlarına, elde edilen verilerin analiziyle ilgili bilgilere yer verilmiştir.

2.1 Araştırmanın Modeli

Yapılan bu çalışma evli kadınların cinsel işlev düzeyleriyle aile bütünlük duygusu arasındaki ilişkinin incelenmesi ve farklı sosyodemografik değişkenlerle birlikte değerlendirilmesi olarak amaçlanmıştır. Bu araştırmanın modeli nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel taramadır. İki veya daha çok sayıdaki değişkenler arasında değişimin olup olmadığı araştırılırken ilişkisel tarama modeli kullanılmaktadır. İlişkisel tarama modeli araştırmalardaki değişkenlerin birlikte değişme durumu ve değişme bulunduğu takdirde ne şekilde var olduğunu belirtmeye çalışmaktadır (Karasar, 2011).

2.2 Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evren grubunu Türkiye'nin çeşitli bölgelerinden, 18 ile 65 yaş aralığında değişen 302 evli ve gönüllü kadın katılımcılar oluşturmaktadır. Katılımcılar gelişigüzel örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Gelişigüzel örnekleme yöntemi evren içerisinde herhangi bir şekilde örneklem seçilmesidir (Kılıç, 2013). Çalışma grubundaki kadın katılımcıların demografik bilgileri Tablo 1.'de yer almaktadır.

Tablo 1. Kadın katılımcıların demografik ve genel özellikleri verisi

Değişken	Grup	n	%
Yaş	18-34	143	47.4
	35-44	104	34.4
	45-64	55	18.2
Eğitim Durumu	Lise	53	17.5
	Ön lisans	32	10.6
	Lisans	165	54.6
	Lisansüstü	52	17.2
Evlilik Yıl Durumu	1-3 Yıl	98	32.5
	4-10 Yıl	125	41.4
	11 Yıl ve Üzeri	79	26.2

Çocuk Durumu	Evet	205	67.9
	Hayır	97	32.1
Cinsel İşlev Bozukluğu	Cinsel İşlev Bozukluğu Var	145	48.0
	Cinsel İşlev Bozukluğu Yok	157	52.0
Aile Bütünlük Duygusu	Düşük	19	6.3
	Orta	126	41.7
	Yüksek	157	52.0

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan kişilerin %47.4'ü (143 Kişi) 18-34, %34.4'ü (104 Kişi) 35-44 ve %18.2'si (55 Kişi) 45-64 yaş aralığında olduğu gözlemlenmiştir. Kişilerin %17.5'i (53 Kişi) lise, %10.6'sı (32 Kişi) ön lisans, %54.6'sı (165 Kişi) lisans ve %17.2'si (52 Kişi) lisansüstü eğitim seviyesine sahip olduğu gözlemlenmiştir. Kişilerin %32.5'i (98 Kişi) 1-3 yıl, %41.4'ü (125 Kişi) 4-10 yıl ve %26.2'sinin (79 Kişi) evlilik süreleri olduğu gözlemlenmiştir. Kişilerin %67.9'u (205 Kişi) çocuk sahibi iken, %32.1'i (97 Kişi) çocuk sahibi olmadığı gözlemlenmiştir. Kişilerin %48'inde cinsel işlev bozukluğu bulunurken, %52'sinde cinsel işlev bozukluğu bulunmamaktadır. Son olarak; aile bütünlük duygusu düşük olan kişi oranı %6.3, orta seviyeli olan kişi oranı %41.7 ve aile bütünlük duygusu yüksek olan kişi oranının ise %52 olduğu sonucuna varılmıştır.

2.3 Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veriler toplanırken Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği (ABDÖ-K), Kadın Cinsel İşlev Ölçeği ve araştırmacı tarafından bu çalışma için oluşturulmuş olan Sosyodemografik Bilgi Formu kullanılmıştır. Veri toplama araçları ölçekleri oluşturanlardan izin alınarak katılımcılara dijital ortamda gönderilmiş olup verilecek cevapların gizlilik çerçevesinde saklanacağı ve bilimsel amaç doğrultusunda kullanılacağı belirtilmiştir.

2.3.1 Sosyodemografik Bilgi Formu

Bu araştırmaya gönüllü katılmış olan evli kadınların demografik bilgilerini öğrenmek amacıyla oluşturulan sosyodemografik bilgi formunda katılımcıların yaşları, eğer varsa çocuk sayıları, öğrenim düzeyleri ve evlilik sürelerine dair sorular bulunmaktadır.

2.3.2 Kadın Cinsel İşlev Ölçeği (KCiÖ)

Rosen ve ark. (2000)'nın geliştirmiş olduğu Kadın Cinsel İşlev Ölçeği, on dokuz maddeden oluşan bir ölçek olup, kadının hayatındaki son dört hafta içerisinde gelişen cinsel işlev sorunlarını veya bu işlevlerinin değerlendirilmesini içermektedir. Bu ölçekte cinsel istek, kayganlaşma, orgazm, uyarılma, cinsel doyum ve son olarak ağırlı cinsel ilişki başlıklarıyla alt boyutları bulunmaktadır. KCiÖ'nin 3-14 ve 16-19. sorular 6'lı likert tipi, 1.2. ve 15. sorular 5'li likert tipi puanlama ile değerlendirilmektedir. Katılımcının KCiÖ'den alabileceği tavan puan 36 taban puan ise 2'dir. Ölçekten alınan kesme puan 26,55 altında ise katılımcının kadın cinsel işlev bozukluğu olabileceği varsayılmaktadır.

Ülkemizde Kadın Cinsel İşlev Ölçeği'nin Aygin ve Aslan tarafından geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. 2005 yılında yapılan bu çalışmada 30 ile 70 yaşları arasında 190 kadın katılımcıyla araştırılıp Türkiye Klinikleri Tıp Bilimleri Dergisi'nde yayınlanmıştır. Yayınlanan bu araştırmaya göre Türk kadınları için bu testin geçerli ve güvenilir olduğu saptanmıştır. Katılımcıların iç tutarlılık katsayısı oranı 0.70 - 0.96 puanları aralığında olduğu saptanıp, ortalama Cronbach Alfa değerinin 0.98 olduğu saptanıp ve bir ay sonrasında tekrar test güvenilirlik ölçümü değeri $r=0.75$ olduğu bulunmuştur (Aygin ve Aslan, 2005).

2.3.3 Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği Kısa Form (ABDÖ-K)

Antonovsky ve Sourani tarafından oluşturulan Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği 26 madde olarak geliştirilmiştir (Antonovsky ve Sourani, 1988). Sagy (1998), 26 maddeden oluşan ölçeği 12 maddelik yedili likert tipinde 'Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği Kısa Form' halini oluşturmuştur. Katılımcının ölçekten aldığı yüksek puan kişinin ailesine dair bütünlük duygusunun yüksek olduğuna işaret etmektedir.

Çeçen (2007), Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği Kısa Formunun Türkçe'ye çevrilmesi ve geçerlilik-güvenilirlik çalışmalarını 437 üniversite öğrencisinin katılımıyla yapılmıştır. Yapılan bu çalışmada katılımcılardaki bireysel bütünlük duygusu toplam puanı ile aile bütünlük duygusu toplam puanı arasında olumlu bağlantı olduğu saptanmıştır. Ölçeğin üç faktörü bulunmaktadır. Bunlar anlaşılabilirlik, yönetilebilirlik, anlamlılıktır. Ayrıca katılımcılardaki hem bireysel bütünlük duygusu toplam puanı hem de aile bütünlük duygusu toplam puanı ile benlik saygısı

değişkeninde anlamlı bir ilişki olduğu belirtilmiştir. Ölçeğin geçerliliği ve güvenilirliğine ilişkin veriler incelendiğinde iç tutarlılık katsayısının yüksek olduğu ve tekrar test korelasyonuna sahip olduğu belirtilmiştir. Bu formun Cronbach alfa güvenirlik katsayısı puanı .84, yönetilebilirlik alt boyutu .65, anlaşılabilirlik alt boyutu .76 ve anlamlılık alt boyutu .59 olarak belirtilmiştir. ABDÖ-K'un Cronbach alfa güvenirlik katsayısı .80, Guttman güvenirlik katsayısı .75 ve Spearman güvenirlik katsayısı ise .75 olduğu saptanmıştır. ABDÖ-K'un 'Anlaşılabilirlik' alt boyutunu 4., 8., 9. ve 10. sorular, 'Yönetilebilirlik' boyutunu 1., 2., 3., 5. ve 6. Sorular ve 'Anlamlılık' alt boyutunu ise 7., 11. ve 12. sorular oluşturmaktadır.

2.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu çalışma için veriler toplamaya başlamadan önce İstanbul Ticaret Üniversitesi Etik Kurulu'ndan 13.03.2023 tarihinde onay alınmıştır. Çalışmaya Türkiye'nin çeşitli bölgelerinden gönüllü katılan evli kadınlara araştırmacı tarafından hazırlanmış olan "Sosyodemografik Bilgi Formu" ilk olarak uygulanmıştır. İkinci aşamada katılımcılar aile bütünlük duygusunu değerlendirmeye yönelik "Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği Kısa Form (ABDÖ-K)" uygulanmış ve cinsel işlev düzeyini değerlendirmek için "Kadın Cinsel İşlev Ölçeği (KCIÖ)" uygulanmıştır.

Araştırmanın verileri 20 Mart 2023 ve 10 Haziran 2023 tarihleri arasında dijital ortamda toplanmıştır. Anketlerle elde edilmiş olan veriler bilgisayara aktarılıp, SPSS 26.0 (Statistics Programme for Social Sciences) programında, çalışmaya katılan katılımcıların kendi içerisindeki farklılıkları belirlemek amacıyla veriler gruplara göre normal dağılış gösterdiği durumda Tek Faktör Varyans Analizi (ANOVA), veriler gruplara göre normal dağılış göstermediği durumda ise Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. İki grup arasındaki farkın belirlenmesi için veriler gruplara göre normal dağılış gösterdiği durumda "Bağımsız İki Grup Arası Farkların Testi" (independent samples t-test), veriler gruplara göre normal dağılış göstermediği durumda ise Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkinin yönü ve derecesi araştırılırken aralarındaki bağı bulabilmek için Pearson Korelasyon analizi, bağımlı değişkenin bağımsız değişkenler üzerindeki etkisinin incelenmesi için ise Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi ve Frekans analizleri kullanılmıştır.

BÖLÜM 3: BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde gerçekleştirilmiş olan anketler ışığında elde edilmiş olan verilerin analizi yer almaktadır. Yapılan analizin sonucunda ortaya çıkmış olan bulgular sunulmuştur.

3.1. Örneklemin Demografik ve Genel Özellikleri

Bu çalışmaya katılan kadın katılımcıların demografik ve genel özelliklerine göre dağılımları Tablo 1’de verilmiştir.

3.2. Güvenilirlik Analizi

Çalışmanın bu kısmında ölçekler ve ölçeklerin alt faktörlerine ait güvenilirlik analizi sonuçları yer almaktadır. Cronbach alfa katsayıları ile ölçeklere ait güvenilirlik analizi uygulanmıştır.

Ölçeklerin güvenilirlik analizi incelenirken bakılan Cronbach alfa katsayısına bağlantılı olarak güvenilirlik değerleri aşağıdaki şekilde açıklanmaktadır (Alpar, 2012).

$0.00 \leq \alpha < 0.40$ olduğu durumlarda ilgili ölçek güvenilir değil,

$0.40 \leq \alpha < 0.60$ olduğu durumlarda ilgili ölçeğin güvenirliliği düşük,

$0.60 \leq \alpha < 0.80$ olduğu durumlarda ilgili ölçek oldukça güvenilir,

$0.80 \leq \alpha < 1.00$ olduğu durumlarda ilgili ölçek yüksek oranda güvenilir olmaktadır.

Bu çalışmada kullanılan Kadın Cinsel İşlev Ölçeğinin ve alt boyutlarına ait güvenilirlik analizine Tablo 2’de ve Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği ve alt boyutlarına ait güvenilirlik analizine Tablo 3’de yer verilmiştir.

Tablo 2. Kadın cinsel işlev ölçeği ve alt boyutlarına ait güvenilirlik analizi sonuçları

Maddeler	Faktör	Tanımlama	Alfa Katsayısı
S1 S2	F1	Cinsel İstek	0.928
S3 S4	F2	Uyarılma	0.921

S5 S6			
S7 S8 S9 S10	F3	Kayganlaşma	0.600
S11 S12 S13	F4	Orgazm	0.908
S14 S15 S16	F5	Cinsel Doyum	0.953
S17 S18 S19	F6	Ağrılı Cinsel İlişki	0.954
S1-S19	F1+F2+F3+F4+F5+F6	Kadın Cinsel İşlev Ölçeği	0.968

Kadın cinsel işlev ölçeğini oluşturan alt boyutları incelendiğinde, cinsel istek, uyarılma, kayganlaşma, orgazm, ağrılı cinsel ilişki ve cinsel doyum alt boyutların cronbach alfa katsayıları 0.60'dan büyük olduğundan dolayı ölçeğin oldukça güvenilir derecede olduğu saptanmıştır.

Tablo 3. Aile bütünlük duygusu ölçeği ve alt boyutlarına ait güvenilirlik analizi sonuçları

Maddeler	Faktör	Tanımlama	Alfa Katsayısı
S1 S2 S3 S5 S6	F1	Yönetebilirlik	0.862
S4 S8 S9 S10	F2	Anlaşılabilirlik	0.838
S7 S11 S12	F3	Anlamlılık	0.778
S1-S12	F1+F2+F3	Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği	0.938

Aile bütünlük duygusu ölçeğini oluşturan boyutlar incelendiğinde, yönetebilirlik, anlaşılabilirlik ve anlamlılık alt boyutların cronbach alfa katsayıları 0.60'dan büyük olduğu için ölçeğin oldukça güvenilir derecede olduğu saptanmıştır.

3.3. Ölçeklere İlişkin Betimsel İstatistikler

Bu bölümde ölçeklere ilişkin betimleyici istatistiklere yer verilmiştir. Araştırmada kullanılan ölçekler ve ölçeklerin alt boyutlarına yönelik aritmetik ortalama, standart sapma, medyan, minimum ve maksimum değerleri Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4.Aile bütünlük duygusu ve kadın cinsel işlev durumlarına ilişkin bulgular

Ölçek	N	Min	Max	Medyan	Ortalama	SS
Anlaşılabilirlik	302	4.00	28.00	20.00	20.00	4.90
Yönetebilirlik	302	5.00	35.00	24.00	23.57	6.03
Anlamlılık	302	3.00	21.00	14.00	14.12	3.98
Aile Bütünlük Duygusu (Toplam)	302	12.00	84.00	60.00	57.69	14.06
Cinsel İstek	302	1.20	6.00	3.60	3.69	1.23
Uyarılma	302	.00	6.00	4.50	4.25	1.41
Kayganlaşma	302	.00	6.00	4.50	4.05	1.10
Orgazm	302	.00	6.00	4.40	4.07	1.57
Cinsel Doyum	302	.00	6.00	4.80	4.49	1.46
Ağrılı Cinsel İlişki	302	.00	6.00	5.20	4.83	1.46
Kadın Cinsel İşlev (Toplam)	302	1.20	35.40	27.55	25.39	7.45

Tablo 4 incelendiğinde; anlaşılabilirlik alt faktöründen kişilerin aldığı en düşük değer4.00, en yüksek değer28.00, medyan 20.00, ortalama 20.20 ve standart sapmasının 4.90 olduğu gözlemlenmiştir. Yönetebilirlik alt faktöründen kişilerin aldığı en düşük değer5.00, en yüksek değer35.00, medyan 24.00, ortalama 23.57 ve standart sapmasının 6.03 olduğu gözlemlenmiştir. Anlamlılık alt faktöründen kişilerin aldığı en düşük değer3.00, en yüksek değer21.00, medyan 14.00, ortalama 14.12 ve standart sapmasının 3.98 olduğu gözlemlenmiştir. Aile bütünlük duygusu ölçeği toplam puanından kişilerin aldığı en düşük değer12.00, en yüksek değer84.00, medyan 60.00, ortalama 57.69 ve standart sapmasının 14.06 olduğu gözlemlenmiştir. Cinsel

istek alt faktöründen kişilerin aldığı en düşük değer1.20, en yüksek değer6.00, medyan 3.60, ortalama 3.69 ve standart sapmasının 1.23 olduğu gözlemlenmiştir. Uyarılma alt faktöründen kişilerin aldığı en düşük değer0.00, en yüksek değer6.00, medyan 4.50, ortalama 4.25 ve standart sapmasının 1.41 olduğu gözlemlenmiştir. Kayganlaşma alt faktöründen kişilerin aldığı en düşük değer0.00, en yüksek değer6.00, medyan 4.50, ortalama 4.05 ve standart sapmasının 1.10 olduğu gözlemlenmiştir. Orgazm alt faktöründen kişilerin aldığı en düşük değer0.00, en yüksek değer6.00, medyan 4.40, ortalama 4.07 ve standart sapmasının 1.57 olduğu gözlemlenmiştir. Cinsel doyum alt faktöründen kişilerin aldığı en düşük değer0.00, en yüksek değer6.00, medyan 4.80, ortalama 4.49 ve standart sapmasının 1.46 olduğu gözlemlenmiştir. Ağırlı cinsel ilişki alt faktöründen kişilerin aldığı en düşük değer0.00, en yüksek değer6.00, medyan 5.20, ortalama 4.83 ve standart sapmasının 1.46 olduğu gözlemlenmiştir. Kadın cinsel işlev ölçeğinden kişilerin aldığı en düşük değer1.20, en yüksek değer35.40, medyan 27.55, ortalama 25.39 ve standart sapmasının 7.45 olduğu gözlemlenmiştir.

3.4. Ölçeklere İlişkin Bulgular

Araştırmanın amaçlarından birisi katılımcıların kadın cinsel işlev ve aile bütünlük duygusu düzeylerinin demografik değişkenlere göre incelenmesine ait bulgulara yer verilmiştir.

3.4.1. Yaş Değişkenine İlişkin Bulgular

Bu araştırmanın amaçlarından birisi olan kadın katılımcıların kadın cinsel işlev ve aile bütünlük duygusu puanlarının yaş değişkenine göre farklılığın belirlenmesidir. Yapılan analizler doğrultusunda elde edilen bulgular bu başlık altında toplanmıştır. Elde edilen bulgular kadın cinsel işlev için Tablo 5’te, aile bütünlük duygusu için Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 5. de kişilerin cinsel işlev düzeyi ve alt boyutlarına ilişkin durumların yaş grupları açısından farklılık gösterip göstermediği ile ilgili Kruskal Wallis H testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 5. Kadın cinsel işlev ve alt boyutlarının yaş gruplarına göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular

Ölçek	Yaş	n	$\bar{X} \pm SS$	Medyan(Min-Max)	F/X ²	p
Cinsel İstek	18-34	143	3.76±1.22	3.60 (1.20-6.00)	5.392	0.067
	35-44	104	3.79±1.26	3.60 (1.20-6.00)		
	45-64	55	3.34±1.15	3.60 (1.20-5.40)		
Uyarılma	18-34	143	4.24±1.33	4.50 (0.00-6.00)	5.045	0.080
	35-44	104	4.44±1.42	4.80 (0.00-6.00)		
	45-64	55	3.91±1.53	3.90 (0.00-6.00)		
Kayganlaşma	18-34	143	4.09±1.00	4.20 (0.00-6.00)	1.473	0.479
	35-44	104	4.15±0.95	4.50 (0.00-5.70)		
	45-64	55	3.79±1.49	4.20 (0.00-6.00)		
Orgazm	18-34	143	3.98±1.45	4.00 (0.00-6.00)	3.567	0.168
	35-44	104	4.25±1.62	4.80 (0.00-6.00)		
	45-64	55	3.99±1.79	4.40 (0.00-6.00)		
Cinsel Doyum	18-34	143	4.53±1.32	4.80 (0.00-6.00)	0.524	0.769
	35-44	104	4.57±1.43	5.20 (0.00-6.00)		
	45-64	55	4.24±1.82	4.80 (0.00-6.00)		
Ağrılı Cinsel İlişki	18-34	143	4.82±1.31	4.80 (0.00-6.00)	1.001	0.606
	35-44	104	4.9±1.38	5.20 (0.00-6.00)		
	45-64	55	4.72±1.93	5.60 (0.00-6.00)		
Kadın Cinsel İşlev (Toplam)	18-34	143	25.41±6.88	26.90 (2.40-35.40)	2.085	0.353
	35-44	104	26.09±7.32	29.20 (1.20-34.80)		
	45-64	55	23.97±8.93	26.00 (1.20-34.20)		

*p<0.05

Tablo 5.'deki sonuçlara göre; çalışmaya katılan kişilerin cinsel istek durumlarında yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$X^2_{(sd=2, n=302)}=5.392$; $p>0.05$]. Kişilerin yaşlarına göre cinsel istek durumlarının birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Uyarılma durumlarında yaşa göre

istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$X^2_{(sd=2, n=302)}=5.045$; $p>0.05$]. Kişilerin yaşlarına göre uyarılma durumlarının birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Kayganlaşma durumlarında yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$X^2_{(sd=2, n=302)}=1.473$; $p>0.05$]. Kişilerin yaşlarına göre kayganlaşma durumlarının birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Orgazm durumlarında yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$X^2_{(sd=2, n=302)}=3.567$; $p>0.05$]. Kişilerin yaşlarına göre orgazm durumlarının birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Cinsel doyum durumlarında yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$X^2_{(sd=2, n=302)}=0.524$; $p>0.05$]. Kişilerin yaşlarına göre cinsel doyum durumlarının birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Ağırlı cinsel ilişki durumlarında yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$X^2_{(sd=2, n=302)}=1.001$; $p>0.05$]. Kişilerin yaşlarına göre ağırlı cinsel ilişki durumlarının birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Ağırlı cinsel ilişki durumlarında yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$X^2_{(sd=2, n=302)}=1.001$; $p>0.05$]. Kişilerin yaşlarına göre ağırlı cinsel ilişki durumlarının birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Kadın cinsel işlev durumlarında yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$X^2_{(sd=2, n=302)}=2.085$; $p>0.05$]. Kişilerin yaşlarına göre kadın cinsel işlev durumlarının birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 6. da kişilerin aile bütünlük duygusu ve alt boyutlarına ilişkin durumların yaş gruplarına göre farklılık gösterip göstermediği ile ilgili Kruskal Wallis H testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 6. Aile bütünlük duygusu ve alt boyutlarının yaş gruplarına göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular

Ölçek	Yaş	n	$\bar{X} \pm SS$	Medyan(Min-Max)	F/ X^2	p
Anlaşılabilirlik	18-34	143	19.60±4.98	19.00 (4.00-28.00)	5.754	0.056
	35-44	104	19.83±5.08	19.50 (4.00-28.00)		

	45-64	55	21.36±4.10	22.00 (10.00-28.00)		
	18-34	143	23.18±5.89	23.00 (6.00-35.00)		
Yönetilebilirlik	35-44	104	23.36±6.53	25.00 (5.00-35.00)	3.281	0.194
	45-64	55	24.98±5.23	25.00 (13.00-35.00)		
	18-34	143	13.76±3.85	14.00 (3.00-21.00)		
Anlamlılık	35-44	104	14.26±4.14	15.00 (3.00-21.00)	3.708	0.157
	45-64	55	14.80±3.95	15.00 (3.00-21.00)		
	18-34	143	56.55±13.95	57.00 (19.00-84.00)		
Aile Bütünlük	35-44	104	57.44±15.01	62.00 (12.00-84.00)	4.075	0.130
Duygusu(Toplam)	45-64	55	61.15±12.04	62.00 (26.00-83.00)		

*p<0.05

Tablo 6.'daki sonuçlara göre; bu çalışmaya katılan katılımcıların anlaşılabilirlik durumlarında yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$X^2_{(sd=2, n=302)}=5.754$; $p>0.05$]. Kişilerin yaşlarına göre cinsel istek durumlarının birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Yönetilebilirlik durumlarında yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$X^2_{(sd=2, n=302)}=3.281$; $p>0.05$]. Kişilerin yaşlarına göre yönetilebilirlik durumlarının birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Anlamlılık durumlarında yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$X^2_{(sd=2, n=302)}=3.708$; $p>0.05$]. Kişilerin yaşlarına göre anlamlılık durumlarının birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Aile bütünlük duygusu durumlarında yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$X^2_{(sd=2, n=302)}=4.075$;

p>0.05]. Kişilerin yaşlarına göre aile bütünlük durumlarının birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır.

3.4.2. Eğitim Durumu Değişkenine İlişkin Bulgular

Bu araştırmanın amaçlarından birisi olan kadın katılımcıların kadın cinsel işlev düzeyleri ve aile bütünlük duyguları puanlarının eğitim durumu değişkenine göre farklılığın belirlenmesidir. Yapılan analizlere ilişkin elde edilmiş olan bulgular bu başlık altında yer verilmiştir. Elde edilen bulgular kadın cinsel işlev için Tablo 7, aile bütünlük duygusu için de Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 7. de katılımcıların cinsel işlev düzey ve alt boyutlarına ilişkin durumların eğitim durumlarına göre farklılık gösterme durumu ile ilgili Kruskal Wallis H testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 7. Kadın cinsel işlev ve alt boyutlarının eğitim durumlarına göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular

Ölçek	Eğitim Durumu	n	$\bar{X} \pm SS$	Medyan(Min-Max)	F/X ²	p
Cinsel İstek	Lise	53	3.33±1.18	3.60 (1.20-6)	14.214	0.003*
	Önlisans	32	3.47±1.03	3.60 (2.40-6)		
	Lisans	165	3.91±1.20	4.20 (1.20-6)		
	Lisansüstü	52	3.50±1.39	3.60 (1.20-6)		
Uyarılma	Lise	53	4.00±1.15	3.90 (2.10-6)	9.740	0.021*
	Önlisans	32	3.89±1.18	3.60 (2.40-6)		
	Lisans	165	4.41±1.43	4.80 (0.00-6)		
	Lisansüstü	52	4.21±1.63	4.65 (0.00-6)		
Kayganlaşma	Lise	53	3.99±0.85	3.9 (2.40-5.70)	4.498	0.212
	Önlisans	32	4.01±0.89	4.05 (2.70-6.00)		
	Lisans	165	4.12±1.12	4.50 (0.00-6.00)		
	Lisansüstü	52	3.93±1.35	4.50 (0.00-5.70)		
Orgazm	Lise	53	3.86±1.49	4.00 (0.00-6.00)	5.878	0.118
	Önlisans	32	3.74±1.37	3.40 (1.20-6.00)		
	Lisans	165	4.21±1.53	4.80 (0.00-6.00)		

	Lisansüstü	52	4.06±1.88	4.80 (0.00-6.00)		
	Lise	53	4.33±1.34	4.80 (0.00-6.00)		
Cinsel	Önlisans	32	4.27±1.13	4.00 (2.40-6.00)	5.134	0.162
Doyum	Lisans	165	4.61±1.43	5.20 (0.00-6.00)		
	Lisansüstü	52	4.41±1.8	4.80 (0.00-6.00)		
	Lise	53	4.74±1.29	4.80 (0.00-6.00)		
Ağrılı Cinsel	Önlisans	32	4.54±1.17	4.40 (2.00-6.00)	7.847	0.049*
İlişki	Lisans	165	4.95±1.44	6.00 (0.00-6.00)		
	Lisansüstü	52	4.70±1.80	5.40 (0.00-6.00)		
	Lise	53		23.6 (9.00-34.80)		
			24.25±6.10			
	Önlisans	32		22.55 (15.10-34.80)		
Kadın Cinsel			23.92±5.79		8.521	0.036*
İşlev (Toplam)	Lisans	165		29.00 (1.20-35.40)		
			26.22±7.50			
	Lisansüstü	52		28.85 (1.20-34.50)		
			24.81±9.13			

*p<0.05

Yapılan analizde Tablo 7.'deki sonuçlara göre; çalışmaya katılan kadın katılımcıların cinsel istek durumlarında eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir [$X^2_{(sd=3, n=302)}=14.214$; $p<0.05$]. Sonuçlar incelendiğinde, eğitim durumu lisans olan kişilerin cinsel istek puanının [4.20 (1.20-6.00)] ortancasının eğitim durumu lise olan kişilerin cinsel istek puan [3.60 (1.20-6.00)] ortancasından istatistiksel olarak yüksek olduğu gözlemlenmiştir ($p<0.05$) Eğitim durumu lisans olan kişilerin cinsel istek puanının [4.20 (1.20-6.00)] ortancasının eğitim durumu ön lisans olan kişilerin cinsel istek puan [3.60 (2.40-6.00)] ortancasından istatistiksel olarak yüksek olduğu gözlemlenmiştir ($p<0.05$). Eğitim durumu lisans olan kişilerin cinsel istek puanının [4.20 (1.20-6.00)] ortancasının eğitim durumu ön lisans olan kişilerin cinsel istek puan [3.60 (1.20-6.00)] ortancasından istatistiksel olarak yüksek olduğu gözlemlenmiştir ($p<0.05$). Diğer gruplar arasında, cinsel istek durumu açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık

gözlemlenmemiştir ve birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Uyarılma durumlarında eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir [$X^2_{(sd=3, n=302)}=9.740$; $p<0.05$]. Sonuçlar incelendiğinde, eğitim durumu lisans olan kişilerin uyarılma puanının [4.80 (0.00-6.00)] ortancasının eğitim durumu ön lisans olan kişilerin uyarılma puan [3.60 (2.40-6.00)] ortancasından istatistiksel olarak yüksek olduğu gözlemlenmiştir ($p<0.05$) Eğitim durumu lisans olan kişilerin uyarılma puanının [4.80 (0.00-6.00)] ortancasının eğitim durumu lise olan kişilerin uyarılma puan [3.90 (2.10-6.00)] ortancasından istatistiksel olarak yüksek olduğu gözlemlenmiştir ($p<0.05$) Diğer gruplar arasında, uyarılma durumu açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir ve birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Ağırlı cinsel ilişki durumlarında eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir [$X^2_{(sd=3, n=302)}=7.847$; $p<0.05$]. Sonuçlar incelendiğinde, eğitim durumu lisans olan kişilerin ağırlı cinsel ilişki puanının [6.00 (0.00-6.00)] ortancasının eğitim durumu ön lisans olan kişilerin ağırlı cinsel ilişki puan [4.40 (2.00-6.00)] ortancasından istatistiksel olarak yüksek olduğu gözlemlenmiştir ($p<0.05$). Diğer gruplar arasında, ağırlı cinsel ilişki açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir ve birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Kadın cinsel işlev toplam puanında eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir [$X^2_{(sd=3, n=302)}=8.521$; $p<0.05$]. Sonuçlar incelendiğinde, eğitim durumu lisans olan kişilerin kadın cinsel işlev toplam puanının [29.00 (1.20-35.40)] ortancasının eğitim durumu ön lisans olan kişilerin kadın cinsel ilişki toplam puan [22.55 (15.10-34.80)] ortancasından istatistiksel olarak yüksek olduğu gözlemlenmiştir ($p<0.05$). Diğer gruplar arasında, kadın cinsel işlev puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir ve birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Kayganlaşma durumlarında eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$X^2_{(sd=3, n=302)}=4.498$; $p>0.05$]. Kişilerin eğitim durumlarına göre kayganlaşma durumlarının birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Orgazm durumlarında eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$X^2_{(sd=3, n=302)}=5.878$; $p>0.05$]. Kişilerin eğitim durumlarına göre orgazm durumlarının birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Cinsel doyum durumlarında eğitim durumuna göre istatistiksel olarak

anlamli bir farklılık gözlemlenmemiştir [$X^2_{(sd=3, n=302)}=5.134$; $p>0.05$]. Kişilerin eğitim durumlarına göre cinsel doyum durumlarının birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 8. de kişilerin aile bütünlük duygusu ve alt boyutlarına ilişkin durumların eğitim durumlarına göre anlamlı farklılık gösterme durumu ile ilgili Kruskal Wallis H testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 8. Aile bütünlük duygusu ve alt boyutlarının eğitim durumlarına göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular

Ölçek	Eğitim Durumu	n	$\bar{X} \pm SS$	Medyan(Min-Max)	F/ X^2	p
Anlaşılabilirlik	Lise	53	19.75±5.12	19.00 (7.00-28.00)	4.919	0.178
	Önlisans	32	18.75±4.54	17.00 (12.00-28.00)		
	Lisans	165	20.08±4.72	20.00 (4.00-28.00)		
	Lisansüstü	52	20.77±5.37	22.00 (4.00-28.00)		
Yönetilebilirlik	Lise	53	22.53±6.12	23.00 (10.00-34.00)	7.765	0.051
	Önlisans	32	22.34±5.85	21.00 (14.00-35.00)		
	Lisans	165	23.65±5.9	25.00 (5.00-35.00)		
	Lisansüstü	52	25.12±6.23	26.00 (8.00-34.00)		
Anlamlılık	Lise	53	13.74±3.98	12.00 (4.00-21.00)	6.735	0.081
	Önlisans	32	12.81±3.6	12.50 (7.00-20.00)		

	Lisans	165	14.42±3.99	15.00 (3.00-21.00)		
	Lisansüstü	52	14.37±4.07	15.00 (3.00-21.00)		
	Lise	53	56.02±14.31	57.00 (21.00-83.00)		
	Önlisans	32	53.91±13.27	49.00 (33.00-83.00)		
Aile Bütünlük						
Duygusu(Toplam)	Lisans	165	58.16±13.88	62.00 (12.00-84.00)	6.435	0.092
	Lisansüstü	52	60.25±14.55	63.50 (15.00-83.00)		

*p<0.05

Analizde Tablo 8.'deki sonuçlar incelendiğinde; çalışmaya katılan katılımcıların anlaşılabilirlik durumlarında eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$X^2_{(sd=3, n=302)}=4.919$; $p>0.05$]. Kişilerin eğitim durumları, cinsel istek durumlarının birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Yönetebilirlik durumlarında eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$X^2_{(sd=3, n=302)}=7.765$; $p>0.05$]. Kişilerin eğitim durumlarına göre yönetilebilirlik durumlarının birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Anlamlılık durumlarında eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$X^2_{(sd=3, n=302)}=6.735$; $p>0.05$]. Kişilerin eğitim durumlarına göre anlamlılık durumlarının birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Aile bütünlük duygusu durumlarında eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$X^2_{(sd=3, n=302)}=6.435$; $p>0.05$]. Kişilerin eğitim durumlarına göre aile bütünlük durumlarının birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır.

3.4.3. Evlilik Süresi Değişkenine İlişkin Bulgular

Bu araştırmanın amaçlarından olan kadın katılımcıların kadın cinsel işlev ve aile bütünlük duygusu puanlarının evlilik süresi değişkenine göre farklılığın belirlenmesidir. Yapılan analizler doğrultusundaki bulgulara bu başlık altında yer

verilmiştir. Elde edilen bulgulara kadın cinsel işlev için Tablo 9, aile bütünlük duygusu için Tablo 10'da yer verilmiştir.

Tablo 9. da kişilerin cinsel işlev ve alt boyutlarına ilişkin durumların evlilik süresi değişkenine göre farklılık gösterme durumu ile ilgili Kruskal Wallis H testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 9. Kadın cinsel işlev ve alt boyutlarının evlilik süresine göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular

Ölçek	Evlilik Süresi	n	$\bar{X} \pm SS$	Medyan(Min-Max)	F/X ²	p
Cinsel İstek	1 ile 3 Yıl	98	3.88±1.28	3.90 (1.20-6.00)	6.909	0.032*
	4 ile 10 Yıl	125				
	11 ve Üzeri	79	3.72±1.19	3.60 (1.20-6.00)		
			3.42±1.21	3.60 (1.20-6.00)		
Uyarılma	1 ile 3 Yıl	98	4.38±1.28	4.65 (2.10-6.00)	1.247	0.536
	4 ile 10 Yıl	125				
	11 ve Üzeri	79	4.26±1.43	4.50 (0.00-6.00)		
			4.07±1.51	4.20 (0.00-6.00)		
Kayganlaşma	1 ile 3 Yıl	98	4.14±0.95	4.50 (1.50-6.00)	0.245	0.885
	4 ile 10 Yıl	125				
	11 ve Üzeri	79	4.07±1.03	4.50 (0.00-5.70)		
			3.92±1.34	4.50 (0.00-6.00)		
Orgazm	1 ile 3 Yıl	98	4.01±1.43	4.00 (1.20-6.00)	2.087	0.352
	4 ile 10 Yıl	125				
	11 ve Üzeri	79	4.08±1.53	4.40 (0.00-6.00)		
			4.15±1.81	4.80 (0.00-6.00)		
	1 ile 3 Yıl	98	4.60±1.24	4.80 (1.20-6.00)	0.303	0.859

	4 ile 10	125				
Cinsel	Yıl		4.49±1.37	4.80 (0.00-6.00)		
Doyum	11 ve	79				
	Üzeri		4.37±1.82	4.80 (0.00-6.00)		
	1 ile 3 Yıl	98	4.90±1.20	5.20 (1.20-6.00)		
Ağırlı Cinsel	4 ile 10	125				
İlişki	Yıl		4.78±1.37	4.80 (0.00-6.00)	2.705	0.259
	11 ve	79				
	Üzeri		4.82±1.86	6.00 (0.00-6.00)		
	1 ile 3 Yıl	98		27.90 (9.30-		
			25.9±6.64	35.40)		
Kadın Cinsel	4 ile 10	125		27.70 (1.20-		
İşlev (Toplam)	Yıl		25.38±7.23	34.80)	0.290	0.865
	11 ve	79		27.20 (1.20-		
	Üzeri		24.75±8.70	34.20)		

*p<0.05

Tablo 9.'daki sonuçlar doğrultusunda; çalışmaya katılan katılımcıların cinsel istek durumlarında evlilik süresine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir [$X^2_{(sd=2, n=302)}=6.909$; $p<0.05$]. Sonuçlar incelendiğinde, evlilik süresi 1-3 yıl olan kişilerin cinsel istek puanının [3.90 (1.20-6.00)] ortancasının evlilik süresi 11 yıl ve üzeri kişilerin cinsel istek puan [3.60 (1.20-6.00)] ortancasından istatistiksel olarak yüksek olduğu gözlemlenmiştir ($p<0.05$). Diğer gruplar arasında, cinsel istek durumu açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir ve birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Uyarılma durumlarında evlilik süresine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$X^2_{(sd=2, n=302)}=1.247$; $p>0.05$]. Kişilerin evlilik sürelerine göre uyarılma durumlarının birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Kayganlaşma durumlarında evlilik süresine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$X^2_{(sd=2, n=302)}=0.245$; $p>0.05$]. Kişilerin evlilik sürelerine göre kayganlaşma durumlarının birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Orgazm durumlarında evlilik süresine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık

gözlemlenmemiştir [$X^2_{(sd=2, n=302)}=2.087$; $p>0.05$]. Kişilerin evlilik sürelerine göre orgazm durumlarının birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Cinsel doyum durumlarında evlilik süresine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$X^2_{(sd=2, n=302)}=0.303$; $p>0.05$]. Kişilerin evlilik sürelerine göre cinsel doyum durumlarının birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Ağırlı cinsel ilişki durumlarında evlilik süresine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$X^2_{(sd=2, n=302)}=7.847$; $p>0.05$]. Kişilerin evlilik sürelerine göre ağırlı cinsel ilişki durumlarının birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Kadın cinsel işlev toplam puanında evlilik süresine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$X^2_{(sd=2, n=302)}=8.521$; $p>0.05$]. Kişilerin evlilik sürelerine göre kadın cinsel işlev toplam puanlarının birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 10. da kişilerin aile bütünlük duygusu ve alt boyutlarına ilişkin durumların evlilik süresine değişkenine göre farklılık gösterme durumu ile ilgili Kruskal Wallis H testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 10. Aile bütünlük duygusu ve alt boyutlarının evlilik süresine göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular

Ölçek	Evlilik Süresi	n	$\bar{X} \pm SS$	Medyan(Min-Max)	F/ X^2	p
Anlaşılabilirlik	1 ile 3 Yıl	98	19.44±4.94	19.00 (7.00-28.00)	7.096	0.029*
	4 ile 10 Yıl	125	19.80±4.71	19.00 (4.00-28.00)		
	11 ve Üzeri	79	21.01±5.03	22.00 (4.00-28.00)		
Yönetilebilirlik	1 ile 3 Yıl	98	23.07±6.22	24.00 (6.00-35.00)	4.207	0.122
	4 ile 10 Yıl	125	23.33±5.76	22.00 (11.00-35.00)		
	11 ve Üzeri	79	24.57±6.15	26.00 (5.00-35.00)		

Anlamlılık	1 ile 3 Yıl	98	13.69±3.84	13.00 (3.00-21.00)	3.137	0.208
	4 ile 10 Yıl	125	14.21±3.85	15.00 (6.00-21.00)		
	11 ve Üzeri	79	14.52±4.33	15.00 (3.00-21.00)		
Aile Bütünlük Duygusu(Toplam)	1 ile 3 Yıl	98	56.2±14.35	56.00 (19.00-84.00)	4.608	0.100
	4 ile 10 Yıl	125	57.34±13.48	57.00 (21.00-84.00)		
	11 ve Üzeri	79	60.10±14.46	63.00 (12.00-83.00)		

*p<0.05

Tablo 10.'daki sonuçlar doğrultusunda; çalışmaya katılan katılımcıların anlaşılabilirlik durumlarında evlilik süresine değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir [$X^2_{(sd=2, n=302)}=7.096$; $p<0.05$]. Sonuçlar incelendiğinde, evlilik süresi değişkeni 1-3 yıl aralığında olan kişilerin anlaşılabilirlik puanının [19.00 (7.00-28.00)] ortancasının evlilik süresi 1 yıl ve üzeri kişilerin anlaşılabilirlik puan [22.00 (4.00-28.00)] ortancasından istatistiksel olarak düşük olduğu gözlemlenmiştir ($p<0.05$). Evlilik süresi değişkeni 4-10 yıl aralığında olan kişilerin anlaşılabilirlik puanının [19.00 (4.00-28.00)] ortancasının evlilik süresi 1 yıl ve üzeri kişilerin anlaşılabilirlik puan [22.00 (4.00-28.00)] ortancasından istatistiksel olarak düşük olduğu gözlemlenmiştir ($p<0.05$). Diğer gruplar arasında, anlaşılabilirlik durumu açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir ve birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Yönetebilirlik durumlarında evlilik sürelerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$X^2_{(sd=2, n=302)}=4.207$; $p>0.05$]. Kişilerin evlilik sürelerine göre yönetilebilirlik durumlarının birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Anlamlılık durumlarında evlilik sürelerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$X^2_{(sd=2, n=302)}=3.137$; $p>0.05$]. Kişilerin evlilik sürelerine göre anlamlılık durumlarının birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Aile bütünlük duygusu durumlarında evlilik

sürelerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$X^2_{(sd=2, n=302)}=4.608$; $p>0.05$]. Kişilerin evlilik sürelerine göre aile bütünlük durumlarının birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır

3.4.4. Çocuk Varlığı Değişkenine İlişkin Bulgular

Bu araştırmanın amaçlarından olan kadın katılımcıların kadın cinsel işlev ve aile bütünlük duygusu puanlarının çocuk varlığı değişkenine göre farklılığın belirlenmesidir. Yapılan analizler doğrultusundaki bulgular bu başlık altında yer almaktadır. Elde edilen bulgular kadın cinsel işlev için Tablo 11, aile bütünlük duygusu için de Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 11. de kişilerin cinsel işlev ve alt boyutlarına ilişkin durumların çocuk varlığına göre farklılık gösterme durumu Mann Whitney U testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 11. Kadın cinsel işlev ve alt boyutlarının çocuk varlığına göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular

Ölçek	Çocuk Durumu	n	$\bar{X} \pm SS$	Medyan(Min-Max)	U	p
Cinsel İstek	Çocuk	98	3.64±1.22	3.60 (1.20-6.00)	1.275	0.202
	Var					
	Çocuk	79	3.80±1.26	3.60 (1.20-6.00)		
Uyarılma	Yok				0.465	0.642
	Çocuk	98	4.21±1.44	4.50 (0.00-6.00)		
	Var					
Kayganlaşma	Çocuk	79	4.33±1.35	4.80 (0.00-6.00)	0.451	0.652
	Yok					
	Çocuk	98	4.03±1.13	4.50 (0.00-6.00)		
Orgazm	Var				1.004	0.316
	Çocuk	79	4.11±1.61	4.40 (0.00-6.00)		
	Yok					
	Çocuk	98	4.00±1.49	4.00 (0.00-6.00)		
	Var					
	Yok					

	Çocuk	98	4.44±1.51	4.80 (0.00-6.00)		
Cinsel	Var				-	
Doyum	Çocuk	79	4.61±1.34	4.80 (0.00-6.00)	0.734	0.463
	Yok					
	Çocuk	98	4.82±1.53	5.20 (0.00-6.00)		
Ağrılı Cinsel	Var				-	
İlişki	Çocuk	79	4.85±1.32	5.20 (0.00-6.00)	0.285	0.776
	Yok					
	Çocuk	98	25.24±7.67	27.20 (1.20-		
Kadın Cinsel	Var			34.80)	-	
İşlev (Toplam)	Çocuk	79	25.68±6.98	27.70 (2.40-	0.232	0.816
	Yok			35.40)		

*p<0.05

Tablo 11.'deki sonuçlara doğrultusunda; çalışmaya katılan kişilerin cinsel istek durumlarında çocuk olma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$p=0,202$; $p>0,05$]. Katılımcıların çocuk olma durumlarına göre cinsel istek durumları birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Uyarılma durumlarında çocuk olma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$p=0,642$; $p>0,05$]. Kişilerin çocuk olma durumlarına göre uyarılma durumları birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Kayganlaşma durumlarında çocuk olma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$p=0,652$; $p>0,05$]. Kişilerin çocuk olma durumlarına göre kayganlaşma durumları birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Orgazm durumlarında çocuk olma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$p=0,316$; $p>0,05$]. Kişilerin çocuk olma durumlarına göre orgazm durumları birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Cinsel doyum durumlarında çocuk olma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$p=0,463$; $p>0,05$]. Kişilerin çocuk olma durumlarına göre cinsel doyum durumları birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Ağrılı cinsel ilişki durumlarında çocuk olma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$p=0,776$; $p>0,05$]. Kişilerin çocuk olma

durumlarına göre ağırlı cinsel ilişki durumları birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Kadın cinsel işlev durumlarında çocuk olma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$p=0,816$; $p>0,05$]. Kişilerin çocuk sahibi olma durumlarına göre kadın cinsel işlev durumları birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 12.'de kişilerin aile bütünlük duygusu ve alt boyutlarına ilişkin durumların çocuk varlığı değişkenine göre farklılık gösterme durumu ile ilgili Mann Whitney U testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 12. Aile bütünlük duygusu ve alt boyutlarının çocuk varlığına göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular

Ölçek	Çocuk Durumu	n	$\bar{X} \pm SS$	Medyan(Min-Max)	U	p
Anlaşılabilirlik	Çocuk	205	20.21±4.81	20.00 (4.00-	1.218	0.223
	Var			28.00)		
	Çocuk	97	19.55±5.06	20.00 (7.00-		
	Yok			28.00)		
Yönetilebilirlik	Çocuk	205	23.68±5.98	24.00 (5.00-	0.483	0.629
	Var			35.00)		
	Çocuk	97	23.34±6.15	24.00 (6.00-		
	Yok			35.00)		
Anlamlılık	Çocuk	205	14.34±3.97	15.00 (3.00-	1.425	0.154
	Var			21.00)		
	Çocuk	97	13.67±3.97	14.00 (3.00-		
	Yok			21.00)		
Aile Bütünlük Duygusu(Toplam)	Çocuk	205	58.23±13.91	61.00 (12.00-	0.989	0.323
	Var			84.00)		
	Çocuk	97	56.56±14.38	58.00 (19.00-		
	Yok			84.00)		

a: Kruskal Wallis H Test b:One Way ANOVA * $p<0.05$

Tablo 12.'deki sonuçlar doğrultusunda; çalışmaya katılan katılımcıların anlaşılabilirlik durumlarında çocuk olma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$p=0,223$; $p>0,05$]. Kişilerin çocuk olma durumlarına göre anlaşılabilirlik durumları birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Yönetilebilirlik durumlarında çocuk olma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$p=0,629$; $p>0,05$]. Katılımcıların çocuk olma durumlarına göre yönetilebilirlik durumları birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Anlamlılık durumlarında çocuk olma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$p=0,154$; $p>0,05$]. Kişilerin çocuk olma durumlarına göre yönetilebilirlik durumları birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Aile bütünlük duygusu durumlarında çocuk olma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir [$p=0,323$; $p>0,05$]. Kişilerin çocuk olma durumlarına göre aile bütünlük duygusu durumları birbirine benzer nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır.

3.5. Korelasyonel Durumlara İlişkin Bulgular

Bu araştırmanın amaçlarından olan kadın katılımcıların aile bütünlük duygusu ile kadın cinsel işlev düzeyi arasındaki ilişkinin nasıl olduğunun analiz edilmesidir. Bu amaç doğrultusunda yapılmış olan istatistiklerin bulgular bu başlık altında yer almaktadır.

3.5.1. Aile Bütünlük Duygusu ve Kadın Cinsel İşlev Arasındaki Korelasyonel Durumlara İlişkin Bulgular

Tablo 13'de göstermiş olan pearson korelasyon matrisi ile aile bütünlük duygusu ve alt faktörleri ile kadın cinsel işlev ve alt faktörleri arasındaki ilişkiler verilmiştir.

Tablo 13.Kadın cinsel işlev ve alt faktörleri ile aile bütünlük duygusu ve alt faktörleri arasındaki korelasyonel sonuçlara ilişkin bulgular

Değişkenler	Anlaşılabilirlik	Yönetilebilirlik	Anlamlılık	Aile Bütünlük Duygusu (Toplam)
Cinsel İstek	0.595**	0.630**	0.634**	0.656**
Uyarılma	0.557**	0.631**	0.630**	0.642**

Kayganlaşma	0.447**	0.475**	0.470**	0.492**
Orgazm	0.611**	0.639**	0.626**	0.664**
Cinsel Doyum	0.618**	0.639**	0.644**	0.671**
Ağrılı Cinsel İlişki	0.457**	0.464**	0.516**	0.504**
Kadın Cinsel İşlev (Toplam)	0.609**	0.644**	0.653**	0.673**

** simgesi 0,01 anlam düzeyini, * simgesi ise 0,05 anlam düzeyini ifade etmektedir.

Bu çalışmaya katılan kadın katılımcıların aile bütünlük duygusu ve alt faktörleri ile kadın cinsel işlev ve alt faktörleri'nin ilişkisel durumlarını incelemek amacıyla pearson korelasyon analizi ile araştırılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde; katılımcıların cinsel istek durumu arttıkça anlaşılabilirlik durumunda artış olduğu gözlemlenmiştir ($r=,595$; $p= 0,000<0,01$) ve %99 güven seviyesinde pozitif yönlü orta dereceli anlamlı bir ilişki mevcuttur. Kişilerin cinsel istek durumu arttıkça yönetilebilirlik durumunda artış olduğu gözlemlenmiştir ($r=,630$; $p= 0,000<0,01$) ve %99 güven seviyesinde pozitif yönlü orta dereceli anlamlı bir ilişki mevcuttur. Kişilerin cinsel istek durumu arttıkça anlamlılık durumunda artış olduğu gözlemlenmiştir ($r=,634$; $p= 0,000<0,01$) ve %99 güven seviyesinde pozitif yönlü orta dereceli anlamlı bir ilişki mevcuttur. Kişilerin cinsel istek durumu arttıkça aile bütünlük duygusu durumunda artış olduğu gözlemlenmiştir ($r=,656$; $p= 0,000<0,01$) ve %99 güven seviyesinde pozitif yönlü orta dereceli anlamlı bir ilişki mevcuttur. Kişilerin uyarılma durumu arttıkça anlaşılabilirlik durumunda artış olduğu gözlemlenmiştir ($r=,557$; $p= 0,000<0,01$) ve %99 güven seviyesinde pozitif yönlü orta dereceli anlamlı bir ilişki mevcuttur. Kişilerin uyarılma durumu arttıkça yönetilebilirlik durumunda artış olduğu gözlemlenmiştir ($r=,631$; $p= 0,000<0,01$) ve %99 güven seviyesinde pozitif yönlü orta dereceli anlamlı bir ilişki mevcuttur. Kişilerin uyarılma durumu arttıkça anlamlılık durumunda artış olduğu gözlemlenmiştir ($r=,630$; $p= 0,000<0,01$) ve %99 güven seviyesinde pozitif yönlü orta dereceli anlamlı bir ilişki mevcuttur. Kişilerin uyarılma durumu arttıkça aile bütünlük duygusu durumunda artış olduğu gözlemlenmiştir ($r=,642$; $p= 0,000<0,01$) ve %99 güven seviyesinde pozitif yönlü orta dereceli anlamlı bir ilişki mevcuttur. Kişilerin kayganlaşma durumu arttıkça anlaşılabilirlik durumunda artış olduğu gözlemlenmiştir

($r=,447$; $p= 0,000<0,01$) ve %99 güven seviyesinde pozitif yönlü orta dereceli anlamlı bir ilişki mevcuttur. Kişilerin kayganlaşma durumu arttıkça yönetilebilirlik durumunda artış olduğu gözlemlenmiştir ($r=,475$; $p= 0,000<0,01$) ve %99 güven seviyesinde pozitif yönlü orta dereceli anlamlı bir ilişki mevcuttur. Kişilerin kayganlaşma durumu arttıkça anlamlılık durumunda artış olduğu gözlemlenmiştir ($r=,470$; $p= 0,000<0,01$) ve %99 güven seviyesinde pozitif yönlü orta dereceli anlamlı bir ilişki mevcuttur. Kişilerin kayganlaşma durumu arttıkça aile bütünlük duygusu durumunda artış olduğu gözlemlenmiştir ($r=,492$; $p= 0,000<0,01$) ve %99 güven seviyesinde pozitif yönlü orta dereceli anlamlı bir ilişki mevcuttur. Kişilerin orgazm durumu arttıkça anlaşılabilirlik durumunda artış olduğu gözlemlenmiştir ($r=,611$; $p= 0,000<0,01$) ve %99 güven seviyesinde pozitif yönlü orta dereceli anlamlı bir ilişki mevcuttur. Kişilerin orgazm durumu arttıkça yönetilebilirlik durumunda artış olduğu gözlemlenmiştir ($r=,639$; $p= 0,000<0,01$) ve %99 güven seviyesinde pozitif yönlü orta dereceli anlamlı bir ilişki mevcuttur. Kişilerin orgazm durumu arttıkça anlamlılık durumunda artış olduğu gözlemlenmiştir ($r=,626$; $p= 0,000<0,01$) ve %99 güven seviyesinde pozitif yönlü orta dereceli anlamlı bir ilişki mevcuttur. Kişilerin orgazm durumu arttıkça aile bütünlük duygusu durumunda artış olduğu gözlemlenmiştir ($r=,664$; $p= 0,000<0,01$) ve %99 güven seviyesinde pozitif yönlü orta dereceli anlamlı bir ilişki mevcuttur. Kişilerin cinsel doyum durumu arttıkça anlaşılabilirlik durumunda artış olduğu gözlemlenmiştir ($r=,618$; $p= 0,000<0,01$) ve %99 güven seviyesinde pozitif yönlü orta dereceli anlamlı bir ilişki mevcuttur. Kişilerin cinsel doyum durumu arttıkça yönetilebilirlik durumunda artış olduğu gözlemlenmiştir ($r=,639$; $p= 0,000<0,01$) ve %99 güven seviyesinde pozitif yönlü orta dereceli anlamlı bir ilişki mevcuttur. Kişilerin cinsel doyum durumu arttıkça anlamlılık durumunda artış olduğu gözlemlenmiştir ($r=,644$; $p= 0,000<0,01$) ve %99 güven seviyesinde pozitif yönlü orta dereceli anlamlı bir ilişki mevcuttur. Kişilerin cinsel doyum durumu arttıkça aile bütünlük duygusu durumunda artış olduğu gözlemlenmiştir ($r=,671$; $p= 0,000<0,01$) ve %99 güven seviyesinde pozitif yönlü orta dereceli anlamlı bir ilişki mevcuttur. Kişilerin ağırlı cinsel ilişki durumu arttıkça anlaşılabilirlik durumunda artış olduğu gözlemlenmiştir ($r=,457$; $p= 0,000<0,01$) ve %99 güven seviyesinde pozitif yönlü orta dereceli anlamlı bir ilişki mevcuttur. Kişilerin ağırlı cinsel ilişki durumu arttıkça yönetilebilirlik durumunda artış olduğu gözlemlenmiştir ($r=,464$; $p= 0,000<0,01$) ve %99 güven seviyesinde

pozitif yönlü orta dereceli anlamlı bir ilişki mevcuttur. Kişilerin ağırlı cinsel ilişki durumu arttıkça anlamlılık durumunda artış olduğu gözlemlenmiştir ($r=.516$; $p=0,000<0,01$) ve %99 güven seviyesinde pozitif yönlü orta dereceli anlamlı bir ilişki mevcuttur. Kişilerin ağırlı cinsel ilişki durumu arttıkça aile bütünlük duygusu durumunda artış olduğu gözlemlenmiştir ($r=.504$; $p=0,000<0,01$) ve %99 güven seviyesinde pozitif yönlü orta dereceli anlamlı bir ilişki mevcuttur. Kişilerin cinsel işlev durumu arttıkça anlaşılabilirlik durumunda artış olduğu gözlemlenmiştir ($r=.609$; $p=0,000<0,01$) ve %99 güven seviyesinde pozitif yönlü orta dereceli anlamlı bir ilişki mevcuttur. Kişilerin cinsel işlev durumu arttıkça yönetilebilirlik durumunda artış olduğu gözlemlenmiştir ($r=.644$; $p=0,000<0,01$) ve %99 güven seviyesinde pozitif yönlü orta dereceli anlamlı bir ilişki mevcuttur. Kişilerin cinsel işlev durumu arttıkça anlamlılık durumunda artış olduğu gözlemlenmiştir ($r=.653$; $p=0,000<0,01$) ve %99 güven seviyesinde pozitif yönlü orta dereceli anlamlı bir ilişki mevcuttur. Kişilerin cinsel işlev durumu arttıkça aile bütünlük duygusu durumunda artış olduğu gözlemlenmiştir ($r=.673$; $p=0,000<0,01$) ve %99 güven seviyesinde pozitif yönlü orta dereceli anlamlı bir ilişki mevcuttur.

3.6. Yordama Durumlarına İlişkin Bulgular

Bu araştırmanın amaçlarından olan kadın katılımcıların cinsel işlev düzeylerinin aile bütünlük duygusunu yordamasının nasıl olduğunun araştırılmasıdır. Bu amaçla ilgili başlıkta analizi yapılan verilerin istatistiki bulgularına yer verilmiştir.

3.6.1. Cinsel İşlev Düzeylerinin Aile Bütünlük Duygusunu Yordamasına İlişkin Bulgular

Tablo 14’de kişilerin cinsel işlev düzeylerinin aile bütünlük duygusunu yordamak için verilere doğrusal regresyon analizi uygulanmıştır.

Tablo 14.Kişilerin cinsel işlev düzeylerinin aile bütünlük duygusu üzerindeki yordayıcı etkisine ilişkin bulgular

Değişkenler			B	SH	β	t	p
Sabit			25.455	2.132		11.937	.000*
Kadın	Cinsel	İşlev	1.270	.081	.673	15.753	.000*
(Toplam)							
R=0.673, R ² =0.453, F ₍₁₋₃₀₀₎ =248.153, *p<0.05							

Tablo 14 incelendiğinde, kurulan modelde, bağımsız değişkenin bağımlı değişken ile ilişkili olduğu ($R= 0.673$, $R^2= 0.453$), bağımlı değişkendeki varyansın %45.3'ünü açıkladığı bulunmuştur ($F_{(1, 300)}= 248.153$, $p<.05$). Kadın cinsel işlev toplam puanlarının ($\beta =1.270$, $t =15.753$, $p<0.05$) aile bütünlük duygusu toplam puanlarını istatistiksel olarak anlamlı şekilde yordadığı belirlenmiştir.

Tablo 15’de kişilerin cinsel işlev düzeylerinin anlaşılabilirlik durumunu yordamak için verilere doğrusal regresyon analizi uygulanmıştır.

Tablo 15. Kişilerin cinsel işlev düzeylerinin anlaşılabilirlik durumu üzerindeki yordayıcı etkisine ilişkin bulgular

Değişkenler	B	SH	β	t	p
Sabit	9.836	0.736		12.358	.000*
Kadın Cinsel İşlev (Toplam)	0.400	0.030	.609	13.306	.000*
$R=0.609$, $R^2=0.371$, $F_{(1-300)}=177.060$, $*p<0.05$					

Tablo 15 incelendiğinde, kurulan modelde, bağımsız değişkenin bağımlı değişken ile ilişkili olduğu ($R= 0.609$, $R^2= 0.371$), bağımlı değişkendeki varyansın %37.1'ini açıkladığı bulunmuştur ($F_{(1, 300)}= 177.060$, $p<.05$). Kadın cinsel işlev toplam puanlarının ($\beta =0.400$, $t =13.306$, $p<0.05$) anlaşılabilirlik puanını istatistiksel olarak anlamlı şekilde yordadığı belirlenmiştir.

Tablo 16’da kişilerin cinsel işlev düzeylerinin yönetilebilirlik durumunu yordamak için verilere doğrusal regresyon analizi uygulanmıştır.

Tablo 16. Kişilerin cinsel işlev düzeylerinin yönetilebilirlik durumu üzerindeki yordayıcı etkisine ilişkin bulgular

Değişkenler	B	SH	β	t	p
Sabit	10.339	0.945		10.943	.000*
Kadın Cinsel İşlev (Toplam)	0.521	0.036	.644	14.591	.000*
$R=0.644$, $R^2=0.415$, $F_{(1-300)}=212.910$, $*p<0.05$					

Tablo 16 incelendiğinde, kurulan modelde, bağımsız değişkenin bağımlı değişken ile ilişkili olduğu ($R = 0.644$, $R^2 = 0.415$), bağımlı değişkendeki varyansın %41.5'ini açıkladığı bulunmuştur ($F_{(1, 300)} = 177.060$, $p < .05$). Kadın cinsel işlev toplam puanlarının ($\beta = 0.521$, $t = 14.591$, $p < 0.05$) yönetilebilirlik puanını istatistiksel olarak anlamlı şekilde yordadığı belirlenmiştir.

Tablo 17'de kişilerin cinsel işlev düzeylerinin anlamlılık durumunu yordamak için verilere doğrusal regresyon analizi uygulanmıştır.

Tablo 17. Kişilerin cinsel işlev düzeylerinin anlamlılık durumu üzerindeki yordayıcı etkisine ilişkin bulgular

Değişkenler			B	SH	β	t	p
Sabit			5.280	0.618		8.547	.000*
Kadın	Cinsel	İşlev	0.348	0.023	.653	14.916	.000*
(Toplam)							
$R = 0.653$, $R^2 = 0.426$, $F_{(1-300)} = 222.493$, $*p < 0.05$							

Tablo 17 incelendiğinde, kurulan modelde, bağımsız değişkenin bağımlı değişken ile ilişkili olduğu ($R = 0.653$, $R^2 = 0.426$), bağımlı değişkendeki varyansın %42.6'ini açıkladığı bulunmuştur ($F_{(1, 300)} = 222.493$, $p < .05$). Kadın cinsel işlev toplam puanlarının ($\beta = 0.348$, $t = 14.916$, $p < 0.05$) anlamlılık puanını istatistiksel olarak anlamlı şekilde yordadığı belirlenmiştir.

BÖLÜM 4: TARTIŞMA SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmanın bu bölümünde gönüllü kadın katılımcılardan toplanan verilerin analiz edilmesiyle elde edilen bulgular ışığında sonuç-tartışma ve öneriler yer almaktadır.

4.1. Sonuç ve Tartışma

Boşanma verilerindeki artış tüm ülkelerde olduğu gibi toplumumuzda da zaman içerisinde artarak devam etmektedir. Türkiye’de ki mahkeme verileri incelendiğinde boşanma sebepleri arasında birinci madde olarak şiddetli geçimsizlik kavramı karşımıza çıkmaktadır (Yıldırım, 2004). Ülkemizdeki boşanmalar incelendiğinde büyük çoğunluğunda ifade edilen neden şiddetli geçimsizlik olarak bilirse de bu ifade gerçek sebep değil, hukuksal bir yargıdan ibarettir (Abalı, 2006). Evlilik birliği içerisinde şiddetli geçimsizliği oluşturan birçok alt madde bulunmaktadır. Çiftlerin karşılıklı olarak hem duygusal hem de fiziksel taleplerini karşılayamamaları, saygıyı azaltan davranışlar, bireylerin iletişim stillerinin farklı olması, cinsel sorunlar, ekonomiyle ilgili sorunlar, bağımlılık türleri, sadakatsizlik bunlardan bazılarıdır (Binay, 2018).Yapılan tez çalışmasından elde edilen veriler sağlıklı aile yapısının oluşturulmasında ve boşanmaların temel nedenlerinden olan cinsel sorunların incelenmesinde hem uzmanlara yol gösterici olacak hem de siyasal politikalara ışık tutacaktır.

Yapılan çalışmada evli kadınların cinsel işlev düzeyleriyle aile bütünlük duygusu arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla Türkiye’nin hemen hemen her bölgesinden katılan 302 kadın katılımcıya ‘Sosyodemografik Bilgi Formu’, ‘Kadın Cinsel İşlev Ölçeği’ ve ‘Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği’ dijital ortamda etik sınırlar doğrultusunda uygulanmıştır.

Abalı (2006)’nın yaptığı araştırmada, evlilik birliğini sonlandırmak için başvuran kadınların cinsel yaşamlarının doyumsuz olması boşanma sebebi olarak görülüp görülmediğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın sonucu incelendiğinde boşanma aşamasındaki kadınların eşleriyle olan cinsel yaşamlarının doyumu az olduğu saptanmıştır.

Toplumları oluşturan en küçük birim olan aile yapısı incelendiğinde, aileyi bir arada tutan kavramlardan biri de aile bütünlük duygusudur. Bu bağlamda araştırmada

kadınlardaki aile bütünlük duygusuyla cinsel işlev düzeyleri arasındaki ilişki araştırılmıştır.

Araştırmanın amaçlarından birisi olan katılımcıların kadın cinsel işlev ve aile bütünlük duygusu puanlarının yaş değişkenine göre farklılığın belirlenmesidir. Sonuçlar incelendiğinde; çalışmaya katılan kadınların cinsel istek durumlarında yaş değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. Uyarılma durumlarında yaş değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. Kayganlaşma durumlarında yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. Orgazm durumlarında yaş değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. Cinsel doyum durumlarında yaş değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. Ağırlı cinsel ilişki durumlarında yaş değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. Kadın cinsel işlev durumlarında yaş değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. Çalışmaya katılan katılımcıların anlaşılabilirlik durumlarında yaş değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. Yönetebilirlik durumlarında yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. Anlamlılık durumlarında yaş değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. Aile bütünlük duygusu durumlarında yaş değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. Genel olarak incelendiğinde katılımcıların yaş aralığı ile cinsel işlev düzeyleri ve aile bütünlük duygusu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Şahin (2019) yaptığı çalışmada benzer şekilde yaş değişkeni ile aile bütünlük duygusu ölçeği puanlarına göre anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Araştırmanın amaçlarından birisi olan katılımcıların kadın cinsel işlev ve aile bütünlük duygusu puanlarının eğitim durumu değişkenine göre farklılığın belirlenmesidir. Çalışmaya katılan kadın katılımcıların cinsel istek, uyarılma, ağırlı cinsel ilişki durumlarında eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Kayganlaşma ve orgazm durumlarında eğitim durumu değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. Cinsel doyum durumlarında eğitim durumu değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. Kadın cinsel işlev toplam puanında eğitim durumu değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Eğitim durumu lisans ve

üstü olan kadınlarda cinsel isteğin daha fazla olduğu saptanmıştır. Eğitim düzeyi arttıkça çiftler birbirlerine düşüncelerini ve duygularını rahat bir şekilde açıklıyor olabilmekte ve karşı tarafla empati kurarak anlamaya çalışıyor olabilmektedir (Yalçın, 2014). Alkan (2020) yaptığı çalışmada eğitim durumu değişkeniyle cinsel işlev araştırılmış ve bu çalışmanın aksine genel cinsel işlevin, kayganlaşmanın ve orgazmın ilkökul mezunlarında lisans mezunlarına göre daha yüksek seviyede olduğu saptanmıştır. Anlaşılabilirlik, yönetebilirlik ve anlamlılık durumlarında eğitim durumu değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. Aile bütünlük duygusu durumlarında eğitim durumu değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir.

Araştırmanın amaçlarından olan katılımcıların kadın cinsel işlev ve aile bütünlük duygusu puanlarının evlilik süresi değişkenine göre farklılığın belirlenmesidir. Çalışmaya katılan kadın katılımcıların cinsel istek durumlarında evlilik süresi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Uyarılma durumlarında, kayganlaşma durumlarında, orgazm durumlarında, cinsel doyum durumlarında ve ağırlı cinsel ilişki durumlarında evlilik süresi değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. Katılımcıların kadın cinsel işlev toplam puanında evlilik süresi değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. Anlaşılabilirlik durumlarında evlilik süresine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Yönetebilirlik ve anlamlılık durumlarında evlilik süreleri değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. Aile bütünlük duygusu durumlarında evlilik sürelerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir.

Araştırmanın amaçlarından birisi olan katılımcıların kadın cinsel işlev ve aile bütünlük duygusu puanlarının çocuk varlığı değişkenine göre farklılığın belirlenmesidir. Çalışmaya katılan katılımcıların cinsel istek, uyarılma, kayganlaşma, orgazm, cinsel doyum ve ağırlı cinsel ilişki durumlarında çocuk olma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. Katılımcıların kadın cinsel işlev durumlarında çocuk olma değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. Anlaşılabilirlik, yönetilebilirlik ve anlamlılık durumlarında çocuk olma durumları değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık

gözlemlenmemiştir. Aile bütünlük duygusu durumlarında çocuk sahibi olma durumları değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir.

Ülkemizdeki evli çiftlerin büyük bir kısmı çocuk sahibi olma fikrine batı ülkelerine oranla daha açıktırlar. Türkiye’deki araştırmalarda son yıllarda boşanma oranlarının artmasına rağmen, resmi rakamlar incelendiğinde 45-49 yaş aralığındaki kadınların yüzde 98’inin çocuk sahibi olduğu bilinmektedir (Çaha ve Aydın, 2014, s.43). Çalışmanın bulguları çocuk sahibi olmanın evlilik birliğini devam ettirmekte yetersiz kaldığını doğrular niteliktedir. Uzunoğlu (2021) yaptığı çalışmada benzer şekilde cinsel işlevin kayganlaşma ve orgazm alt boyutları çocuk sayısına göre anlamlı bir fark göstermemiştir.

Araştırmanın amaçlarından birisi kadın katılımcıların aile bütünlük duygusu ve kadın cinsel işlev düzeyleri arasındaki ilişkinin nasıl olduğunu belirlemektir. Sonuçlar incelendiğinde; kişilerin cinsel istek durumu arttıkça anlaşılabilirlik durumunda artış meydana geldiği gözlemlenmiştir. Kişilerin cinsel istek durumu arttıkça yönetilebilirlik durumunda artış meydana geldiği gözlemlenmiştir. Kişilerin cinsel istek durumu arttıkça anlamlılık durumunda artış meydana geldiği gözlemlenmiştir. Kişilerin cinsel istek durumu arttıkça aile bütünlük duygusu durumunda artış meydana geldiği gözlemlenmiştir. Kişilerin uyarılma durumu arttıkça anlaşılabilirlik durumunda artış meydana geldiği gözlemlenmiştir. Kişilerin uyarılma durumu arttıkça yönetilebilirlik durumunda artış meydana geldiği gözlemlenmiştir. Kişilerin uyarılma durumu arttıkça anlamlılık durumunda artış meydana geldiği gözlemlenmiştir. Kişilerin uyarılma durumu arttıkça aile bütünlük duygusu durumunda artış meydana geldiği gözlemlenmiştir. Kişilerin kayganlaşma durumu arttıkça anlaşılabilirlik durumunda artış meydana geldiği gözlemlenmiştir. Kişilerin kayganlaşma durumu arttıkça yönetilebilirlik durumunda artış meydana geldiği gözlemlenmiştir. Kişilerin kayganlaşma durumu arttıkça anlamlılık durumunda artış meydana geldiği gözlemlenmiştir. Kişilerin kayganlaşma durumu arttıkça aile bütünlük duygusu durumunda artış meydana geldiği gözlemlenmiştir. Kişilerin orgazm durumu arttıkça anlaşılabilirlik durumunda artış meydana geldiği gözlemlenmiştir. Kişilerin orgazm durumu arttıkça yönetilebilirlik durumunda artış meydana geldiği gözlemlenmiştir. Kişilerin orgazm durumu arttıkça anlamlılık durumunda artış meydana geldiği gözlemlenmiştir. Kişilerin orgazm durumu arttıkça aile bütünlük duygusu durumunda

artış meydana geldiği gözlemlenmiştir. Kişilerin cinsel doyum durumu arttıkça anlaşılabilirlik durumunda artış meydana geldiği gözlemlenmiştir. Kişilerin cinsel doyum durumu arttıkça yönetilebilirlik durumunda artış meydana geldiği gözlemlenmiştir. Kişilerin cinsel doyum durumu arttıkça anlamlılık durumunda artış meydana geldiği gözlemlenmiştir. Kişilerin cinsel doyum durumu arttıkça aile bütünlük duygusu durumunda artış meydana geldiği gözlemlenmiştir. Kişilerin ağırlı cinsel ilişki durumu arttıkça anlaşılabilirlik durumunda artış meydana geldiği gözlemlenmiştir. Kişilerin ağırlı cinsel ilişki durumu arttıkça yönetilebilirlik durumunda artış meydana geldiği gözlemlenmiştir. Kişilerin ağırlı cinsel ilişki durumu arttıkça anlamlılık durumunda artış meydana geldiği gözlemlenmiştir. Kişilerin ağırlı cinsel ilişki durumu arttıkça aile bütünlük duygusu durumunda artış meydana geldiği gözlemlenmiştir. Kişilerin cinsel işlev durumu arttıkça anlaşılabilirlik durumunda artış meydana geldiği gözlemlenmiştir. Kişilerin cinsel işlev durumu arttıkça yönetilebilirlik durumunda artış meydana geldiği gözlemlenmiştir. Kişilerin cinsel işlev durumu arttıkça anlamlılık durumunda artış meydana geldiği gözlemlenmiştir. Kişilerin cinsel işlev durumu arttıkça aile bütünlük duygusu durumunda artış meydana geldiği gözlemlenmiştir.

Araştırmanın amaçlarından birisi katılımcıların cinsel işlev düzeylerinin aile bütünlük duygusunu yordamasının nasıl olduğunu belirlemektir. Kadın cinsel işlev toplam puanlarının ($\beta = 1.270$, $t = 15.753$, $p < 0.05$) aile bütünlük duygusu toplam puanlarını istatistiksel olarak anlamlı şekilde yordadığı belirlenmiştir.

Çalışma bağlamında oluşturulan hipotezler kabul edilmiş olup detayları incelendiğinde kadınlarda cinsel işlev düzeyi ve cinsel doyum arttıkça aile bütünlük duygusu da arttığı tespit edilmiştir. Çalışmanın hipotezlerinden demografik özelliklere göre aile bütünlük duygusu ve cinsel işlev düzeyi incelendiğinde; katılımcıların yaş değişkeni ve çocuk sahibi olma değişkeninde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. Kadın katılımcıların cinsel işlev puanlarında eğitim durumu lisans olan katılımcıların cinsel istek ve uyarılma düzeyi daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Evlilik süresi 1-3 yıl olan kadınların cinsel istek puanının evlilik süresi 11 yıl ve üzeri kişilerin cinsel istek puanından istatistiksel olarak yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Buna rağmen evlilik süresi 1-3 yıl olan kişilerin anlaşılabilirlik puanının evlilik süresi 11 yıl ve üzeri kişilerin cinsel istek puanından istatistiksel olarak düşük olduğu

gözlemlenmiştir. Evlilik süresi 4-10 yıl olan kişilerin anlaşılabilirlik puanının evlilik süresi 11 yıl ve üzeri kişilerin cinsel istek puanından istatistiksel olarak düşük olduğu gözlemlenmiştir. Bu çalışmada da görüldüğü gibi kadında cinsel işlevin yüksek olması ailede bütünlük duygusunu pozitif yönde etkilemektedir.

Tablo 18. Hipotezlerin değerlendirilmesi

Hipotez	Bulgu	Değerlendirme
H1:1- Katılımcıların eğitim düzeyi değişkenine göre aile bütünlük duygusu ve cinsel işlev düzey puanları farklılaşmaktadır.	Kabul	Katılımcıların eğitim düzeyi değişkenine göre cinsel işlev düzey puanları farklılaştığı tespit edilmiştir.
H1:2- Katılımcıların yaş değişkenine göre aile bütünlük duygusu ve cinsel işlev düzey puanları farklılaşmaktadır.	Red	Katılımcıların yaş değişkenine göre aile bütünlük duygusu ve cinsel işlev düzeyi puanları farklılaşmadığı tespit edilmiştir.
H1:3- Katılımcıların evlilik süresi değişkenine göre aile bütünlük duygusu ve cinsel işlev düzey puanları farklılaşmaktadır.	Red	Katılımcıların evlilik süresi değişkenine göre aile bütünlük duygusu ve cinsel işlev düzeyi puanları farklılaşmadığı tespit edilmiştir.
H1:4- Katılımcıların çocuk varlığı değişkenine göre aile bütünlük duygusu ve cinsel işlev düzey puanları farklılaşmaktadır.	Red	Katılımcıların çocuk varlığı değişkenine göre aile bütünlük duygusu ve cinsel işlev düzeyi puanları farklılaşmadığı tespit edilmiştir.
H2: Katılımcıların cinsel işlev düzeyleri ile aile bütünlük duygusu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki vardır.	Kabul	Katılımcıların cinsel işlev düzeyleri ile aile bütünlük duygusu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

H3: Katılımcıların cinsel işlev düzeyleri aile bütünlük duygusunu yordar.	Kabul	Katılımcıların cinsel işlev düzeyleri aile bütünlük duygusunu yordadığı tespit edilmiştir.
--	-------	--

4.2 Öneriler

Evli kadınların cinsel işlev düzeyleri toplam puanı ve aile bütünlük duygusu toplam puanı arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlandığı bu çalışma Türkiye'nin çeşitli bölgelerinden evli kadın katılımcıları kapsamaktadır. Bu doğrultuda elde edilen sonuçlar evlilik birliğinin sağlıklı ve doyumu yüksek bir şekilde devam edebilmesi için alanda çalışan uzmanlara fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Tüm dünya toplumlarında olduğu gibi ülkemizde de sosyolojik açıdan aile kavramı önem arz etmektedir. Aile birliğinin mutlu bir biçimde devamı gelecek nesillerin sağlıklı bir yapı oluşturabilmesi için çok önemlidir. Sağlıklı aile kavramına bakıldığında son yıllarda aile bireylerinin bütünlük duygusuna sahip olması ile açıklanmaktadır. Bu çalışmada çiftin cinsel yaşamın ailedeki bütünlük duygusunu ne denli etkilediği araştırılmıştır. Elde edilen bulgular ışığında aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

- ✓ Ailenin temelini oluşturan kadın ve erkek arasındaki eş ilişkisinin sağlıklı olabilmesi için uzmanlar tarafından oluşturulacak yayınların toplumun her kesimine yayılmasının sağlanmasının önem arz ettiği düşünülmektedir.
- ✓ Çiftler arasındaki cinsel yaşamın tatmin edici olabilmesi için sağlık kuruluşları, eğitim kurumları ve aile danışmanları tarafından gereken bilgilendirilmenin çiftlere yapılması faydalı olacaktır.
- ✓ Çalışmanın sonuçları doğrultusunda eğitim düzeyi lisans altı olan bireylerde bu işlevlerdeki düşüklüğün nedenleri daha detaylı ele alındığı takdirde aile bütünlük duygusunun daha yükseleceği öngörülmektedir.
- ✓ İleride yapılacak çalışmalarda değişkenler belirlenirken erkek cinsel işlevlerinin de ele alınması çalışmayı daha kapsamlı hale getirip literatüre katkı sağlayacaktır.
- ✓ Bu çalışma nicel bir çalışma olup konunun daha detaylı incelenmesi için nitel çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Abalı, S. (2006). *Boşanmak için başvuran kadınların evlilikteki cinsel yaşamlarını boşanma nedeni olarak görme durumları*. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Ağdemir, S. (1991). Aile ve eğitim. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 1(1).
- Alkan, D. (2020). *Kontraseptif yöntem kullanımının bireyin cinsel fonksiyonuna etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Bezmi Alem Vakıf Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Hemşirelik Tezli Yüksek Lisans Programı, İstanbul.
- Antonovsky, A. (1987). *Unraveling mystery of health*. Jossey-Bass, San Francisco.
- Antonovsky, A. (1993). The structure and properties of the coherence sense. *Social Science Medicine*, 36(6), 725-733.
- Antonovsky, A. ve Sourani, T. (1988). Family sense of coherence and family adaptation. *Journal of Marriage and The Family*, 50, 79-82.
- Arslanoğlu, İ. (2005). Türk değerleri üzerine bir değerlendirme, küreselleşme karşısında değerlerimiz sempozyumu: *Felsefe Dünyası Dergisi*, 3-4 Haziran 2005/41, 64-77.
- Aslan E., Poçan G.A., Dolapcıoğlu K., Savaş N., Barış T. (2008). Menopoz sonrasındaki cinsel disfonksiyonun hormonal durum ve sosyokültürel faktörlerle etkileşimi. *Türk Jinekoloji ve Obstetrik Derneği Dergisi*, 5(4), 263-268.
- Ateş, R. (2012). *Evlilikte ilk yıllar, çatışmalar ve “güç” kavramı*. H. Yavuzer (Ed.). *Evlilik Okulu İçinde* (114-124). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Avcı, S. (2020). *Kadına yönelik aile içi şiddetine genel bakış*. İstanbul: Hiperyayın.
- Aydın, H. (1998). Cinsellik ve cinsel işlev. *Psikiyatri Temel Kitabı*. Hekimler Yayın Birliği, Ankara: Bölüm 41(605- 615).

- Aygin, D.ve Aslan, F. (2005). Kadın cinsel işlev ölçeği'nin Türkçeye uyarlaması. *Türkiye Klinikleri Journal of Medical Sciences*, 25(3), 393 - 399.
- Bag, B. (2017).Ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliğinde salutogenez modeli, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry*, 9(3); 284-300.
- Bilgin, Z. ve Kömürcü, N. (2016). Kadın cinselliği ve kanıt temelli yaklaşım. *Androloji Bülteni*, 18(64), 48-55.
- Binay, M. (2018). Türkiye'de boşanma nedenlerinin analizi ve alternatif uyuşmazlık yöntemleri. *Ombudsman Akademik*, 5 (9), 237-267.
- Blumstein, P., ve Schwartz, P. (1983). *American Couples*, New York: William Morrow.
- Bornstein, M. H. Ve Güngör, D. (2009). Organizing principles and processes from developmental science for culture and caregiving. In S. Berkman and A. Aksu-Koç (Eds.), *Perspectives on Human Development, Family, and Culture* (69-85). New York: Cambridge University Press.
- Bozdemir, N. ve Özcan, S. (2011). *Cinselliğe ve cinsel sağlığa genel bakış*. Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği. (2008). *Cinsel yaşam ve sorunları*. İstanbul
- Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği. (2007).5. *Bilgilendirme dosyası basın bülteni*. İstanbul.
- Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği. (2006). *Bilgilendirme dosyası-5 kadın cinselliği*. İstanbul.
- Collins, R.S. ve Coltrane, S. (1991). *Sociology of marriage and the family: gender, love and property*, 3. Baskı, Chicago.
- Cüceloğlu, D. (2021). *Evlenmeden önce*. İstanbul: Kronik Kitap.
- Çaha, Ö ve Aydın, S. (2014). *Değişen türkiye'de kadın*. İstanbul: Kadem.

- Çeçen, A.r. (2007). Aile bütünlük (tutarlılık) duygusu ölçeği (abdö- k) kısa formunun türkçeye uyarlanması: geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 7 (3), 1199–220.
- Elmacıoğlu, T. (2012). *Başarıda aile faktörü*. İstanbul: Yediveren Yayınları.
- Gençer, İ. (2019). *Yetişkinlerde aile bütünlük duygusu ve benlik saygısının yakın ilişkiler üzerindeki etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.
- Gittins, D. (2011). *Aile Sorgulanıyor*. İstanbul: Pencere Yayınları.
- Gülsün, M., Ak, M., Bozkurt, A. (2009). Psikiyatrik açıdan evlilik ve cinsellik. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1(1), 68-79.
- Hsiao, C. Y., ve Tsai, Y. F. (2014). Factors of care giver burden and family function ingamongtaiwanese family care givers living with schizophrenia. *Journal of Clinical Nursing*, 24(11-12).
- İlkaracan, P. (2004). *Müslüman toplumlarda kadın ve cinsellik*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- İncesu, C. (2004). Cinsel işlevler ve cinsel işlev bozuklukları. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, Ek 3:3-13.
- İncesu, C. (2007). Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Alanında Ulusal ve Yerel Medya Yoluyla Savunuculuk Projesi: *Cinsel Yaşam ve Sorunları, Bilgilendirme Dosyası*, Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği.
- Janetius, T. (1990). *Marriage and marital adjustment*. Philippines.
- Karaman, M.İ. (2012). *Cinsel sağlıktan mutlu aileye*. İstanbul: Nesil Yayınları.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kayır, A. (1998). Cinsellik kavramı ve cinsel mitler. *Türk Psikiyatri Dizin*, (1):30-35.
- Keçe, C., Coşar, F. ve Özdemir, A. (2021). *Aşkın seks cinsel terapi yaklaşımı*. Ankara: Pusula Yayınevi.

- Keçe, C., Coşar, F. ve Özdemir, A. (2022). *Kadın cinselliği ve kadında cinsel işlev bozuklukları*. Ankara: Pusula Yayınevi.
- Kılıç, S. (2013). Örneklem yöntemleri. *Journal of Mood Disorders*, 3(1), 44-6.
- Küçükşen, K., Toptaş Böcü, T., ve Çetin, S. (2023). Yetişkin bireylerde aile bütünlük duygusunun yaşam doyumu üzerindeki etkisi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi* 13(1), 119-130.
- Kütmeç, C. (2009). Kadınlarda cinsel fonksiyon bozukluğu ve hemşirelik bakımı. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 4(12), 111-135.
- Langius, A., Björvell, H., ve Antonovsky, A. (1992). The Sense of coherence concept and its relation to personality traits in Swedish samples. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 6(3), s. 165-171.
- Murdock, G. P. (1949). *Social structure*. Macmillan.
- Ondaş, B. (2007). *Üniversite öğrencilerinin evlilik ve eş seçimi ile ilgili görüşlerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özgüven, İ. E., (1997). *Cinsellik ve cinsel yaşam*. Ankara: PDREM Yayınları.
- Özgüven, İ. E., (2000). *Evlilik ve aile terapisi*. Ankara: PDREM Yayınları.
- Polat, A. (2018). *Ortak yaşam ve cinsellik*. İstanbul: Maviay Yayınları.
- Poroy, A. (2005). *Türkiye’de cinsellik*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Rosen, R., Brown, C. ve Heiman, J. (2000). The female sexual function index (fsfi): a multidimensional self-report instrument for the assessment of female sexual function. *J Sex Marital Ther*, 26, 191-208.
- Sagy, S. (1998). Effects of personal, family and community characteristics of emotional reactions in a stress situation: The golan heights negotiations. *Youth and Society*, 29, 311-329.

- Sağlık Bakanlığı. (2009). *Üreme sağlığına giriş, katılımcı rehberi, cinsel sağlık/üreme sağlığı*. Ankara: Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü.
- Sezer, Ü. (2004). *Aile yapısı ve ilişkileri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Şahin, E. (2019). *Farklı sosyo-kültürel yapılardan gelmiş evli bireylerin aile değerleri ve aile bütünlük duygusu arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tarhan, N. (2015). *Son sığınak aile*. İstanbul: Nesil Yayınları.
- Topkara, M. (2017). *Kadın & erkek ilişkilerinin psikolojisi*. İstanbul: Karma Kitaplar.
- Uzunoğlu, S. (2021). *Evli kadınların cinsel benlik şemaları ile cinsel işlev düzeyleri arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Kent Üniversitesi, İstanbul.
- Yalçın, H. (2014). Evlilik uyumu ile sosyodemografik özellikler arasındaki ilişki. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1).
- Yapıcı, Ş. (2010). Türk toplumunda aile ve eğitim ilişkisi. *Turkish Studies*, 5(4), 1544- 1570.
- Yetkin, N. (1998). Cinsel işlev bozukluğu olmayan cinsel sorunlar. *Cinsiyet ve psikiyatri*, 7. *Anadolu Psikiyatri Günleri içinde (145-151)*. İstanbul: Malatya Üniversitesi Psikiyatri Derneği.
- Yıldırım, N. (2004). Türkiye’de boşanma ve sebepleri. *Bilgi*, (28),59-81.
- Zencirkıran, M. (2020). *Sosyoloji*. Dora Yayıncılık.

EKLER

Ek 1 – Çalışmanın Etik Kurul İzin Belgesi

T.C.

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

Tarih: 13.03.2023 17:39
Sayı: E-65836846-044-282650
REKTÖRLÜK

Sayı : E-65836846-044-282650
Konu : Etik Onayı

13.03.2023

Sayın Ece ÖZEL

İlgi : 21.02.2023 tarihli dilekçeniz.

İlgi yazınız ile "Evli Kadınların Cinsel İşlev Düzeyleriyle Aile Bütünlük Duygusu Arasındaki İlişki" isimli çalışmanın anket sorularına Etik Kurul onayı talep edilmektedir.

Adı geçen ve ekte yer alan anket soruları, Üniversitemiz Etik Kurulunca incelenerek etik tanım, değer ve ilkelere aykırı bir düzenleme tespit edilmediği, önerilen anket sorularının etik kurallara uygun olduğu ve etik onayının verildiği ifade edilmiştir.

Konuya ilişkin bilgilerimizi rica ederim.

Prof. Dr. Ömer ÇAHA
Rektör Yardımcısı V.

Ek: Etik Onaylı Anket Soruları

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 9F4D74B8-ED7F-43D5-8C35-896999F20A92
Adres: Ornektepe Mah. İnşaatçı Cad. No: 88/2 Beyoğlu/İstanbul
Telefon No: 444 04 13 / 4580 Faks No: 0212 320 70 11
E-Posta: bon@ticaret.edu.tr İnternet Adresi: www.ticaret.edu.tr
KEP Adresi: ticaretuniversitesi@hs02.kep.tr

Belge Doğrulama Adresi: <http://e-belge.ticaret.edu.tr>
Ayrıntılı Bilgi İçin: Bahadır ÖZ
Büro Personeli
Telefon No: 444 0 413 - 4580

Ek 3- Çalışmanın Demografik Bilgi Formu

DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

1. Katılımcının yaşı nedir?
18-34 ()
35-44 ()
45-64 ()
65 ve üstü ()
2. Katılımcının eğitim durumu/düzeyi?
() Lise
() Ön lisans
() Lisans
() Yüksek Lisans
3. Katılımcının çocuğu olma durumu nedir?
Çocuğu var()
Çocuğu yok()
4. Katılımcı evliliğinin kaçınıcı yılındadır?
1-3 ()
4-10 ()
11 ve üstü ()

Ek 4: Kadın Cinsel İşlev Ölçeği

Kadın Cinsel İşlev Ölçeği

1. Son 4 hafta içinde, ne sıklıkta cinsel istek duyduunuz?

Hemen hemen her zaman

☐ Çoğu zaman (15 günden fazla)

☐ Bazen (15 günde)

☐ Birkaç kez (15 günden az)

☐ Hemen hemen hiç / hiçbir zaman

2. Son 4 hafta içinde, cinsel istek veya ilgi düzeyinizi (derecenizi) nasıl değerlendirirsiniz?

☐ Çok yüksek

☐ Yüksek

☐ Orta

☐ Düşük

☐ Çok düşük veya hiç

3. Son 4 hafta içinde, cinsel aktivite veya cinsel ilişki sırasında ne sıklıkta uyarıldığınızı hissettiniz?

☐ Hiç cinsel aktivitede bulunmadım.

☐ Hemen hemen her zaman

☐ Çoğu zaman (15 günden fazla)

☐ Bazen (15 günde)

☐ Birkaç kez (15 günden az)

☐ Hemen hemen hiç / hiçbir zaman

.....

Ek 5 : Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği Kısa Formu (ABDÖ-K)

Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği Kısa Formu (ABDÖ-K)

1. Ailenizde olup bitenleri etkileyebileceğiniz hissine ne derece sahipsiniz?

1 2 3 4 5 6 7

Çok sık
zaman

Nadiren veya hiçbir

2. Bütün aile üyelerinin iş birliğini gerektiren bir şeyler yapmak zorunda olduğunuzda, o işin yapılabilmesine ilişkin duygularınız;

1 2 3 4 5 6 7

Kesinlikle yapılırdı
Yapılmazdı

Kesinlikle

3. Şimdiye kadar aile yaşamının;

1 2 3 4 5 6 7

Çok belirgin hedefleri ve
ve amaçları olmuştur
olmamıştır

Çok belirgin hedefleri
amaçları

....